

## **Kestävää kehitystä tukevan turnaustuotannon opas Nurmijärven Jalkapalloseuralle**

Sampo Yrjölä



<b>Tekijä</b> Sampo Yrjölä	
<b>Koulutusohjelma</b> Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelma	
<b>Raportin/Opinnäytetyön nimi</b> Kestävää kehitystä tukevan turnaustuotannon opas Nurmijärven Jalkapalloseuralle	<b>Sivu- ja liitesivumäärä</b> 39+7
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa kestävän kehityksen mukaisia toimintatapoja sisältävä turnaustuotannon opas. Toimeksiantaja on Nurmijärven Jalkapalloseura ry, jonka tapahtuma- ja turnausvaliokunta vastaa seuran turnaustuotantojen suunnittelusta. Työn keskeinen tavoite oli luoda visuaalinen opas, joka sisältää keskeisimmät tiedot turnauksien järjestämiseen Nurmijärven Jalkapalloseuran toimintaympäristössä. Oppaalla haluttiin myös vaikuttaa turnaustuotannon kestävyyslisämällä tietoisuutta kestävästä kehityksestä ja tarjoten erilaisia kestäviä ratkaisuja nykyisten turnausvaiheiden toteuttamiseen.</p> <p>Työn toimeksiannon suunnittelu aloitettiin syyskuussa 2020. Turnaustuotannon opas valikoitui toimeksiannoksi tammikuussa 2021 ja helmikuun aikana toimeksiannosta tarkennettiin kohdentumaan kestävä kehitys mukaiseen turnaustuotantoon. Tähän vaikutti erilaisten jo olemassa olevien turnausoppaiden määrä, sekä halu kehittää seuran turnauksia vastuullisemmiksi.</p> <p>Opas rakentui teoriataustan, seuran jo olemassa olevien materiaalien ja kyselytutkimuksella saatujen vastausten pohjalta. Teoriataustan tarkoitus oli selvittää kestävä kehitys terminologiaa, sekä tuoda esiin vaihtoehtoja kestävä kehitys toimiin. Kestävä kehitys on kuitenkin aihealueena laaja. Kyselyillä haluttiin selvittää jo olemassa olevien turnausten avulla, mitkä kestävä kehitys teemat korostuvat näissä tapahtumissa ja mitä näiden turnausten organisaatiot itse kokevat merkitykselliseksi kestävyys osalta omissa tapahtumissaan nyt ja tulevaisuudessa.</p> <p>Kyselytutkimus toteutettiin puolistrukturoituina lomakkeena, joissa kolmelle eri turnausorganisaatiolle jaettiin avoimet kysymykset sisältäneet Google Forms-lomakkeet. Kysymysten lisäksi lomake sisälsi lyhyen alustuksen kestävä kehitys terminologiaan, jotta vastauksissa huomioitaisiin mahdollisimman monipuolisesti kestävä kehitys kolme ulottuvuutta eli ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys.</p> <p>Työn käyttöönotto tapahtuu opinnäyteprosessin jälkeen seuran turnausvaliokunnan toimesta. Oppaan kehitystyö jatkuu seuran saatujen palautteiden ja havaintojen perusteella.</p>	
<b>Asiasanat</b> Tapahtumatyönto, Turnaus, Kestävä kehitys, Seuratoiminta	

## Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Turnaus tapahtumana .....	2
2.1	Tapahtumatuotannon vaiheet.....	2
3	Mitä on kestävä kehitys?.....	5
3.1	Kestävä kehitys urheilutapahtumissa – case esimerkit .....	6
3.1.1	Lahti2017 – hiihdon maailmanestaruuskisat.....	6
3.1.2	FIFA Women’s World Cup 2019 .....	8
3.1.3	Tokyo 2020 Games .....	9
4	Kestävän kehityksen toteuttaminen urheilutapahtumissa .....	12
4.1	Kestävän kehityksen viestintä .....	12
4.2	Tapahtumapaikka .....	14
4.3	Liikenne ja liikkuminen.....	15
4.4	Ruokapalvelut .....	17
4.5	Jätteet ja kierrätys.....	19
4.6	Turvallisuus ja lainsäädäntö .....	22
5	Opinnäytetyön toimeksiantaja ja tavoite .....	23
5.1	Toimeksiantaja – Nurmijärven Jalkapalloseura .....	23
5.2	Työn tausta ja tarve .....	24
5.3	Työn tavoite .....	25
6	Työn vaiheet ja menetelmät.....	26
6.1	Seuran olemassa olevan tiedon hyödyntäminen .....	27
6.2	Kyselytutkimuksen tausta ja toteuttaminen .....	27
6.3	Tulokset.....	28
7	Oppaan sisältö .....	32
8	Pohdinta ja johtopäätökset.....	34
8.1	Työn käyttöönotto .....	34
8.2	Työn tulevaisuus ja jatkokehitys.....	35
	Lähteet .....	36

## Liitteet

Liite 1. Kyselytutkimuksessa käytetty kysymyspatteristo ja pohjustus aiheeseen

Liite 2. Kestävää kehitystä tukevan turnaustuotannon opas

# 1 Johdanto

Covid19-pandemian myötä vuoden 2020 ja alkuvuoden 2021 aikana moni tapahtuma jouduttiin peruuttamaan tai siirtämään ajankohdassa eteenpäin. Näin kävi myös Nurmijärven jalkapalloseuralla, jonka turnauksista vain murto-osa onnistuttiin toteuttamaan. Tämä on vaatinut ja mahdollistanut turnausten uudelleen suunnittelun kohti aikaa, jolloin turnausten toteuttaminen on taas mahdollista. Covid19-pandemia voi myös muuttaa tapaa, joilla tapahtumia tuotetaan. Verkkopalveluiden, paikallisuuden, sekä etenkin turvallisuuden ja terveyden vaalimisen osuus tapahtumissa lisääntyy. Näistä etenkin kaksi viimeisintä on osana kestävästä kehityksestä.

Tämän opinnäytetyön tavoite on tuottaa Nurmijärven Jalkapalloseura ry:lle turnaustuotannon tueksi opas, jonka avulla seurassa toimivien vapaaehtoistoimijoiden tai työntekijöiden on helpompaa aloittaa turnausprosessia. Oppaan avulla seuran erilaisiin turnauksiin saadaan vakiintuneempia käytänteitä ja sitä myötä on mahdollisuus saavuttaa tasaisempaa laatua turnauksissa, riippumatta niin paljon henkilöstä joka turnausta tuottaa. Kestävän kehityksen näkökulman sisältämisellä oppaaseen halutaan luoda vastuullisempia tapahtumia seuran alla. Samalla opas itsessään lisää tietoisuutta aihealueen ympäriltä ja herättää toimijaa arvioimaan tekemiään valintojaan kestävästi. Ideaalitulanteessa oppaan lukevat toimijat luovat kestävästä kehityksestä mukaisia ratkaisuja, joita ei itse oppaassa ole esitelty.

Työn ajankohtaisuutta ja tarvetta puoltavat kestävästä kehityksestä trendikkyys ja Covid19-pandemian myötä syntynyt tauko tapahtuma- ja turnaustuotannoissa. Kestävän kehityksen sisältäminen tapahtumien arvoihin ja tavoitteisiin on yhä yleisempää, mikä näkyy tämänkin työn aikana esiteltävissä kansainvälisissä suur tapahtuma case-esimerkeissä kuin kyselyihin osallistuneissa paikallisissa junioriturnauksissa. Kestävän kehityksen sisällyttämistä tapahtumiin puoltaa myös mahdollisuus vaikuttaa tapahtumilla ihmisiin. Henkilöt, jotka osallistuvat hiihdon maailmanmestaruuskisojen tyypisiin urheilutapahtumiin, eivät välttämättä tuon tapahtuman ulkopuolella olisi kiinnostuneita vastuullisuuden tai kestävästä kehityksestä aiheista. Näin tapahtumilla saadaan tavoitettua ja lisättyä tietoisuutta tuoden se esiin konteksteissa, joihin ihmisillä on mielenkiintoa. (Virtanen 9.4.2021)

## 2 Turnaus tapahtumana

Turnaus on tapahtumana urheilukilpailu, jossa on yleensä tarkoitus selvittää osallistujien välinen paremmuus. Turnaus koostuu useammasta ottelusta ja osallistuvia pelaajia tai joukkueita on enemmän. Tässä opinnäytetyössä käsitellään jalkapalloturnauksia, joita järjestetään Suomessa vuoden aikana eri kokoisina ja eri kestoisina tapahtumina ympäri vuoden. Näitä voidaan luokitella esimerkiksi seuraavasti:

- Koon mukaan – osallistuuko turnaukseen kuinka paljon pelaajia tai joukkueita?
- Teeman mukaan – onko pääpaino hauskanpidossa vai kilpailullisuudessa?
- Kohderyhmän mukaan – kelle turnaus on suunnattu?
- Keston mukaan – Onko kyseessä yksipäiväinen turnaus vai pidempi jaksoinen?
- Julkisuuden mukaan – onko kyseessä kaikille avoin turnaus, kutsuturnaus vai yksityinen turnaus?

(van der Wagen, White & van der Wagen 2010, 7.)

### 2.1 Tapahtumatuotannon vaiheet

Tapahtumatuotannon prosessia ja sen vaiheita käsittelevät niin Vallo ja Häyrinen (2014, 161), kuin Iiskola-Kesonen (2004, 8–9) teoksissaan. Kun tapahtuman idea on syntynyt, seuraa sitä tapahtuman tavoitteiden määrittely, suunnittelu, toteutus ja jälkimarkkinointi tai päättäminen. Näiden vaiheiden osuudet koko prosessin kestoista on noin 75 % suunnittelu, 10 % toteutus ja 15 % markkinointi (Vallo & Häyrinen 2014, 8).

Tapahtumajärjestelyyn pätee hyvin projektityöskentelyn periaatteet, ja varsinkin uuden tapahtuman järjestäminen seuraa usein projektityön mallia. Tapahtumat, kuten projektitkin, ollessaan kertaluontoisia omaavat usein oman organisaation tai työryhmän taustallaan. Näille on usein myös määritelty erillinen budjetti ja selkeä hierarkkinen johdon rakenne. Usein toistuvissa tapahtumissa tapahtuman tuottamisesta tulee organisaation vakituista toimintaa. (Iiskola-Kesonen 2004, 8.)

Tapahtumatuotanto alkaa tapahtuman tavoitteiden määrittelyllä. Tämä vastaa kysymykseen miksi tapahtuma halutaan järjestää. Tavoitteita määriteltessä on tärkeää miettiä, kenelle tapahtumaa järjestetään ja ketä siihen osallistuu, sekä millaisia tavoitteita osallistujilla voi olla. (van der Wagen ym. 2010, 24–25 ; Iiskola-Kesonen 2004, 8–9 ; Vallo & Häyrinen 2014, 110–112.)

Tapahtumalle on hyvä määritellä myös konkreettisempia tavoitteita, joita voidaan mitata. Itse tapahtumaorganisaatiolla näitä voivat olla esimerkiksi kävijöiden lukumäärä,

taloudellinen tuotto-odotus, näkyvyyden kasvattaminen sosiaalisen median kautta tai sidosryhmien sitouttaminen tapahtuman tuottamiseen. (VANOC 2008, 6.) Sidosryhmiä tapahtumassa voivat olla kävijät, työryhmä ja vapaaehtoiset, yhteistyökumppanit, sponsorit, paikallinen yhteisö, viranomaiset ja median edustajat. Sidosryhmillä, kuten esimerkiksi yhteistyökumppaniyrityksillä, voi olla omia tavoitteitaan tapahtuman suhteen. Esimerkiksi yrityksen tuotteiden myynnin kasvattaminen tai uusien asiakassuhteiden hankinta. (van der Wagen ym. 2010, 24–26.)

liskola-Kesonen (2004, 17–19) teoksessaan ”Mitä, miksi, kuinka? – Käsikirjatapahtumajärjestäjälle” avaa tapahtuman luonteen muodostuvan sen palveluiden ympärille. Festivaaleilla ydinpalveluna on musiikki ja esitykset, messuilla erilaisten palveluiden esittely kuluttajille ja kilpaurheilutapahtumissa itse urheilulaji ja siinä kilpaileminen. Turnauksen luonteeseen vaikuttaa paljon sen palveluajatus eli miksi, mitä, kenelle ja kuinka turnausta tuotetaan.

”Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty” – sanonta kiteyttää tapahtuman järjestämistä niin liskola-Kesosen (2004, 9) kuin Vallon ja Häyrisenkin (2014, 162) mukaan. Suunnittelua ohjaa vahvasti asetetut tavoitteet ja tapahtumalle määritelty kohderyhmä. Kohderyhmän määrittely ohjaa vahvasti tapahtuman sisältöä ja palveluiden tarvetta, sekä luonnetta. Esimerkiksi lasten urheilutapahtumassa ruokailu- ja juomatarjoilut ovat täysin erilaiset kuin esimerkiksi musiikkifestivaaleilla.

Suunnittelussa keskeistä on määritellä toimenpiteet, joilla tapahtumalle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Suunnitteluvaiheessa on hyvä ottaa mukaan myös sidosryhmät, jotka ovat tapahtumaa toteuttamassa. Näin heidät saadaan mukaan määrittelemään, miten asetettuihin tavoitteisiin voidaan päästä. (VANOC 2008, 11 ; SITRA 2018.) Tapahtuman suunnittelua helpottaa tapahtumakäsikirjoituksen tekeminen. Tapahtumakäsikirjoituksessa käydään läpi tapahtuman kulku rakentamisen aloituksesta purkuun saakka. Siitä käy ilmi mitä tapahtuu, missä ja milloin. Tämä helpottaa suunnittelussa määrittelemään, millaisia toimia ja resursseja tapahtuman vaiheet vaativat. Samalla pystytään kartoittamaan tapahtuman riskejä, jos jokin asia meneekin suunnitelman vastaisesti. (Vallo & Häyrynen 2014, 165–166.)

Tapahtuman toteutusvaihe voidaan jakaa vielä tarkemmin kolmeen osaan. Näitä ovat tapahtuman rakentaminen, itse tapahtuma ja tapahtuman purku. (Vallo & Häyrynen 2014, 168.) Tapahtuman toteutusvaihe mittaa taustaorganisaation toimivuutta ja johtamisen osaamista. Tapahtumassa laadun ja sujuvuuden kannalta on tärkeää, että työntekijät ja vapaaehtoiset ovat koulutettu ja ohjeistettu ammattitaitoisiksi ja asiakaspalveluvalmiiksi

tilanteissa, joissa asiakkaita kohdataan. Ongelmatilanteissa työntekijöiden on tiedettävä eri toimien vastuuhenkilöt ja heidän yhteystietonsa, jotta työntekijät osaavat kysyä apua tapahtuman suunnittelijoilta. Työntekijöiden ja vapaaehtoisten laadukas koulutus antaa tukea tähän. Hyvin koulutetut vapaaehtoiset tiedostavat paremmin yhteiset suunnitelmat ja pystyvät mahdollisesti ratkaisemaan pieniä ongelmatilanteita omatoimisesti. Pelkkä koulutus ei kuitenkaan takaa, että työntekijä olisi valmis hyvään asiakaspalveluun, vaan tapahtumaprojektin johdon on pystyttävä motivoimaan ja sitouttamaan henkilöstöään tapahtumaan. Näin henkilöstö sitoutuu yhteisiin arvoihin ja toimintatapoihin luontevammin.

Tapahtuman päätyttyä ja tapahtumapaikan purun jälkeen seuraa kiitosten, jälkimarkkinoinnin sekä dokumentoinnin vuoro. Säännöllisesti toistuvien tapahtumien kohdalla päätöksen yhteydessä on syytä aloittaa jo seuraavan tapahtuman valmistelu ja markkinointi. Toistuvissa tapahtumissa dokumentointi on erityisen tärkeää, jotta tehdyt suunnitelmat ja mitatut tulokset saadaan talteen seuraavaa tapahtumaa varten. (Iiskola-Kesonen 2004, 12.) Tapahtuman jälkeen on syytä tarkastella tapahtumalle annettuja tavoitteita uudelleen. Etenkin mitattavia tavoitteita analysoimalla nähdään, toteutuivatko tapahtuman asettamat isommat tavoitteet. Tapahtuman onnistumista voidaan arvioida myös kerätyn palautteen kautta. Tapahtuman palaute kannattaa kerätä mahdollisimman pian tapahtumakokemuksen jälkeen tai jo sen aikana, jolloin asiakas voi arvioida tapahtumaa verraten sen hetkisiin havaintoihinsa. (Vallo & Häyrinen 2014, 188–191.)

### 3 Mitä on kestävä kehitys?

Kestävää kehitystä käsiteltiin ensimmäisen kerran vuonna 1987 Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) Brundtlandin komissiossa. Komission raportissa ”*Our Common Future*”, kestävä kehitys määritellään käsitteenä seuraavasti:

*“1. Sustainable development is development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs.”*

(World Commission on Environment and Development 1987. luku 2, 1.)

Tämä tarkoittaa, että kestävä kehitys on kehitys, joka täyttää nykyiset tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta täyttää omat tarpeensa. Vuosina 1994–1995 vuosina toiminut Suomen kestävän kehityksen työryhmä lisää määritelmään toiminnan olevaa jatkuvaa, ohjattua yhteiskunnan muutosta, jonka päämääränä on turvata hyvän elämisen mahdollisuudet. Tämän muutoksen keskeiset osa-alueet ovat ekologinen-, taloudellinen- ja sosiaalinen kestävyys. Kestävän kehityksen mukaisessa päätöksenteossa nämä kolme osa-aluetta otetaan tasavertaisesti huomioon. (Ympäristöministeriö s.a.)

Kestävän kehityksen ohjaamiseksi YK:n jäsenvaltiot ovat luoneet Agenda2030-ohjelman, joka sisältää 17 päätavoitetta ja 169 alatavoitetta kestävän kehityksen edistämiseksi. Tavoitteiden toteutumista varten on luotu yli 200 indikaattoria, joilla mitataan toiminnan kehittymistä kohti tavoitteita. Ohjelma sisältää tavoitteita jokaisen kolmen osa-alueen sisältä. Isossa roolissa on äärimmäisen köyhyyden poistaminen kaikkialta ja tasata eriarvoisuutta alueiden, kansalaisuuksien ja ikäryhmien välillä. (Ulkoministeriö 2018.)

Kestävän kehityksen perusehtona on monimuotoisuuden ja ekosysteemien toimivuuden säilyttäminen. Samalla taloudellinen ja aineellinen toimintamme ei kuluta luonnonvarojamme enempää, mitä maapallomme pystyy niitä tuottamaan. Ekologinen kestävyys liittyy myös Maan biomekaaniseen toiminnallisuuteen, kuten ilman, veden ja maan puhtauteen, laajaan biodiversiteettiin ja ilmastoomme. (Ulkoministeriö 2018.) Taloudellinen kestävyys on tasapainoista kasvua, joka ei perustu pitkällä aikavälillä velkaantumiseen tai varantojen hävittämiseen. Kestävä talous on edellytys yhteiskunnan keskeisille toiminnoille ja edesauttaa tätä kohtaamaan uusia haasteita kuten väestön rakenteen ikääntymistä. Täten kestävä talous on myös sosiaalisen kestävyuden perusta. (Ympäristöministeriö s.a.) Sosiaalisessa kestävyudessa keskiössä on taata hyvinvoinnin edellytysten siirtyminen sukupolvelta seuraavalle. Näitä edellytyksiä ovat muun muassa terveys- ja ruokahuolto, tasa-arvo, koulutus, oikeudenmukaisuus ja ihmisoikeudet. Edellytyksien ympäriltä löytyvät samalla sosiaalisen kestävyuden haasteet: köyhyys,



väestön vanheneminen, sukupuolten välinen tasa-arvo ja koulutuksen järjestäminen. Näillä haasteilla on merkittäviä vaikutuksia niin taloudelliseen, kuin ekologiseen kestävyYTEEN. Taloudellinen- ja muu yhteiskunnan kehitys edistää ihmisten hyvinvointia eli sosiaalista kestävyTTYä, ja ihmisten perushyvinvointi on yksi tärkeä edellytys ekologisen kestävyTYden edistämiseksi. (Ympäristöministeriö s.a.) On kuitenkin hyvä huomata, että ihmisten hyvinvoinnin kasvun myötä ihmisten biojalanjälki, eli luontoa rasittavan toiminnan vaikutus maapallolla pääsääntöisesti kasvaa. YK:n *Human Development Report*- julkaisu osoittaa, että mitä korkeampi inhimillisen kehityksen indeksi eli HDI (engl. Human Development Index) on, sitä suurempi on keskimäärin ihmisen rasite maapalloa kohtaan. (UNDP 2020, 235–244.)

### **3.1 Kestävä kehitys urheilutapahtumissa – case esimerkit**

Kestävä kehitys näkyy lukuisissa eri muodoissa tapahtumissa. Tapahtumilla on erilaisia vaatimuksia kestävyYTEEN liittyen, joihin vaikuttaa tapahtuman luonne, kohderyhmä, sijainti ja monet muut tekijät. Tässä kappaleessa on esitelty kolme kansainvälistä suurtapahtumaa, joissa kestävä kehitystä ja sen eteen tehtävää työtä on lähestytty tapahtumalle luonnollisella tavalla. Näissä tapahtumissa kestävä kehitystä on lähestytty eri keinoin. Tapahtumissa on hyödynnetty kappaleessa 3 esiteltyjä kestävyTYden kolmea ulottuvuutta ja muun muassa kansainvälisiä kestävyTYsohjelmia, kuten YK:n Agenda2030:ta, ohjaamassa kestävä kehityksen mukaista tavoiteasettelua.

Case-esimerkkeinä kestävä kehityksen toteutuksesta tapahtumissa tässä työssä esitellään hiihdon maailmanmestaruuskisat Lahti2017, jalkapallon naisten maailmanmestaruuskisat Ranskassa 2019 ja Tokion olympialaiset vuonna 2020. Kaikilla kolmella tapahtumalla kestävä kehityksen mukainen lähestyminen on toisistaan erilainen. Lahti2017 keskittyy ekologisuuteen ja sen tietoisuuden lisäämiseen tapahtuman avulla, niin kävijöissä, yhteistyökumppaneissa ja laajemmin alueellisesti kuin toimialallisesti. Ranskassa pidetyt jalkapallon naisten MM-kisat korostavat sosiaalista kestävyTTYä, käyttäen tapahtumaa väylänä edesauttaa tasa-arvon toteutumista lajinsa parissa. Tokion olympialaisissa kestävä kehitys on osana strategiaa laajempänä kokonaisuutena, jota ohjaamaan on otettu kansainvälisen yhteisön eli YK:n, jo kestävä kehityksen eteen tekemää Agenda2030 tavoitesuunnitelmaa.

#### **3.1.1 Lahti2017 – hiihdon maailmanmestaruuskisat**

Lahti2017, eli vuoden 2017 hiihdon maailmanmestaruuskilpailut, järjestettiin Lahdessa 22.2-5.3.2017. Kilpailuissa kestävä kehitys oli vahvasti esillä ja kilpailuorganisaatio yhdessä Sitran, Ekokompassin ja Protect Our Winters-järjestön, sekä 48

yhteistyökumppanin kanssa ottivat haasteen maailman kestävimmästä urheilutapahtumasta. ”The most sustainable sports event ever” – kestävyysohjelmaa on esitelty Sitran mediatiedotteessa Kuva 1. Pääsin myös haastattelemaan kisaorganisaation ympäristöpäällikkönä toiminutta Maarit Virtasta (Virtanen 9.4.2021), joka avasi syvemmin prosessia kestäväen kehityksen sisältämisestä osaksi tapahtumaa ja millaisia tavoitteita kestävyydellä haluttiin saavuttaa.

## The most sustainable sports event ever

What is your event's environmental legacy for the next generation? Sitra challenged Lahti2017 organisers and 48 event partners to create the world's most sustainable event: the World Ski Championships in 2017. Here is how Sitra, Lahti2017, Ekokompassi and POW made the event sustainable in the spirit of circular economy.

### Before the event

**Raising awareness**  
Lahti2017 entrusted schools to share knowledge about circular economy and to take action. Sustainable event organising was promoted in the media throughout the event.

**Location**  
Lahti2017 challenged the city of Lahti to boost circular economy solutions such as public transportation.

**Agreement**  
All event partners were sent an agreement in which they committed to utilise circular economy solutions at the event. Most of them signed the agreement.

**Workshops**  
Two circular economy workshops were arranged for the event partners to rethink how we can together organise the most sustainable event ever.



### After the event

**Challenging all event partners**  
Due to the successful cooperation during the event, Sitra also challenged other sport organisations and event organisers to make their events more sustainable. Together with Sitra, Eurobasket 2017 and the Finnish Olympic Committee have continued the circular economy actions tested in Lahti2017.

### During the event

**Energy efficiency and renewable energy**  
The energy used at the event was 100% renewable, including wind power, biogas and solar power.

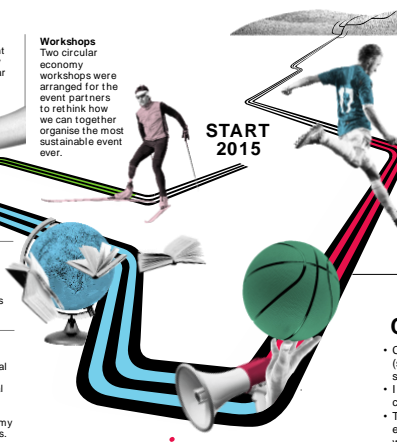
**Environmental impacts of food**  
Event partners were challenged to use local food and produce less food waste.

**Evaluation**  
Lahti2017 earned the Eco Compass Certificate for the sustainability actions at the event.

**Sustainable products and material flows**  
Event partners were encouraged to make the event products from environmentally-friendly materials and minimise waste. Leftover materials and products were reused after the event. All waste produced during the event were recycled.

**Sustainable transportation**  
Free local traffic was offered to event volunteers and media representatives. All visitors were encouraged to use public transportation and carpooling.

**Lobbying**  
The event organisers met with International Ski Federations FIS and different political and community decisionmakers to boost circular economy in future sport events.



### Checklist

- Commit the brand owner of the event (such as FIS and FIBA) to build the most sustainable event.
- Include sustainability into bidding, contracts and procurement.
- Think sustainability throughout the execution of the event: why, who, how, when and what do you need to make the event sustainable?
- Review what you have done, learn from it and share your best practices with other event organisers.

Lahti 2017

10 2,800 1,600 220,000

days volunteers reporters visitors

SITRA

Kuva 1. Sitran julkaisema mediatiedote Lahti2017-kilpailuiden kestäväen kehityksen ohjelmasta. (SITRA 2017)

Tapahtuman kestäväen kehityksen toimet keskittyivät enemmän ekologisen kestävyuden osa-alueille. Tapahtuman kestävyuden tavoitteissa nousee esiin kestävyuden tietoisuuden lisääminen ja sen mukaisiin ratkaisuihin kannustaminen. Saman nostaa esiin Virtanen, jonka mukaan tapahtuman kestävät tavoitteet olivat enemmän viestinnällisiä kuin konkreettisesti mitattavia lukuja. Toki tällaisiakin tavoitteita löytyi, joihin vaikuttivat niin Ekokompassi ohjelman mukana olo ja yleiset viranomaismääräykset ja tapahtumien lainsäädäntö.

Poikkeuksellisenä tapahtuman kestävyuden kannalta Virtanen piti yhteistyötä, joka luotiin tapahtuman yhteistyökumppaneiden ja mukana tuottamassa olleiden tahojen välille. Näin tapahtuman yhteistyökumppanit saatiin sitoutettua yhteisiin tavoitteisiin. Sitoutumista vahvistamaan kumppanit allekirjoittivat erillisen sopimuksen.

Loppujen lopuksi itse tapahtuma ei ollut päästöjen tai ekologisuuden osalla mitattuna välttämättä sloganinsa mukainen ja haasteita toteutetuissa toimissakin ilmeni tapahtuman aikana. Tapahtumalla oli kuitenkin vaikutuksia kestäväyyden lisääntymiseen muissa tapahtumissa ja kestävä kehityksen arvon nousussa Lahden alueella. Tapahtumassa toimineet käytänteet yhteistyöstä eri tahojen välillä näkyvät muun muassa Olympiakomitean ja Sitran yhteistyössä syntyneessä Urheilun ympäristövastuuverkostossa. Lahti2017 organisaatio ja SITRA haastoivat omalla toiminnallaan myös muita tapahtumatuottajia toimimaan kestävästi. Tällaisia haasteen saaneita tapahtumia olivat muun muassa koripallon vuoden 2017 Euroopan mestaruuskisat (SITRA 2018). Lahden alueella kestävä kehitys on näkynyt alueellisten urheiluseurojen ja korkeakoulujen toiminnassa kasvavasti viime vuosina ja vuonna 2021 Lahti toimi Euroopan vihreänä pääkaupunkina.

### 3.1.2 FIFA Women's World Cup 2019

Jalkapallon naisten maailmanmestaruuskisat järjestettiin vuonna 2019 Ranskassa. Turnauksen kestävä kehityksen strategia *"Dare to shine" on all fronts* (FIFA 2018) esittelee tapahtuman kestävä kehityksen strategiaa. Strategian alussa esitellään toiminnan avainperiaatteet. Kansainvälinen Jalkapalloliitto (FIFA), Ranskan Jalkapalloliitto (FFF) ja turnausorganisaatio uskovat, että merkittävät kansainväliset urheilutapahtumat kykenevät ja ovat velvoitettuja ottamaan suurempaa roolia kestävä kehityksen tukemisessa niin järjestettävän maan sisällä kuin globaalisti. Avainperiaatteina naisten MM-kisoissa tahot nostavat esiin ekologisuuden, tasavertaisuuden, läpinäkyvyyden ja ihmisoikeuksien vaalimisen. (FIFA 2018, 11.)

Kestävä kehityksen strategian työstäminen jaettiin kolmeen eri vaiheeseen. Ensimmäinen vaihe on standardien ja sitoumusten analysointi, sekä niiden tuomien vaatimusten arviointi. Jo hakiessaan kilpailuja, Ranskan jalkapalloliitto ja turnausorganisaatio ovat sitoutuneet FIFA:n sitoumuksiin ja ISO-standardeihin kestäväyyteen liittyen. FIFA:n vaatimusten lisäksi tapahtumaan vaikuttavat Ranskan sisäiset vaatimukset ja sitoumukset tapahtumajärjestelyille, joita Ranskan Jalkapalloliitto on 20 muun tapahtumajärjestäjän, sekä Ranskan urheiluministeriön kanssa sopinut. (FIFA 2018, 9.) Strategiatyön toisessa vaiheessa määriteltiin yleiset haasteet, joita ensimmäisen vaiheen sitoumukset nostavat esiin. Näiden pohjalta FIFA ja tapahtumaorganisaatio sopivat yhdeksän strategista pääaihetta ja yhteensä 19 tavoitetta, näiden aiheiden alle. Kolmannessa vaiheessa mukaan vuoropuheluun tulivat turnauksen isäntäkaupungit. Jotta tavoitteet saadaan käytäntöön oli tutustuttava alueellisiin toimijoihin, miten he toimivat ja millaisia ne ovat tapahtumapaikkoina. Vaihe 3. tapahtui vuoden 2017 lopulla, puolitoista vuotta ennen kisoja. (FIFA 2018,11.)

Turnauksen kestävän kehityksen tavoitteet oli jaettu strategiatyössä tässäkin työssä esiteltyyn kestävyiden kolmeen ulottuvuuteen. Sosiaalinen kestävyys oli kisoissa merkittävässä roolissa, joka näkyy myös alla Kuvan 1. avulla. Sosiaalisen kestävyys esitellään ensin, sen alla on enemmän aiheita ja aiheiden alta löytyivistä yhteensä 19 tavoitteesta, jopa 10 keskittyy sosiaaliseen kestävyteen.



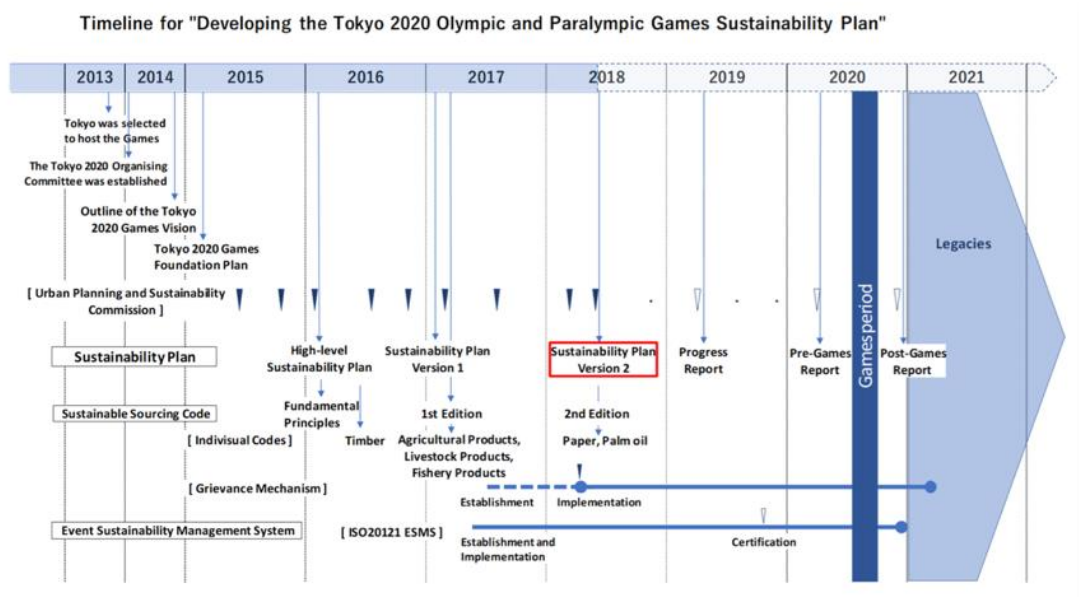
Kuva 2. Strategiatyössä esitellyt kestävän kehityksen aiheet jaoteltuna kestävyiden kolmen ulottuvuuden mukaisesti. (FIFA 2018, 13.)

Sosiaalinen kestävyiden osalta Ranskan kisat halusivat olla muutoksen tekijöinä. Strategian mukaan jalkapallon merkitystä yhteiskunnassa ei enää tarvitse korostaa, mutta jalkapallon sisällä sosiaalisia haasteita, kuten sukupuolten välistä eriarvoisuutta, esteettömyyttä ja syrjintää voidaan jalkapallon kautta nostaa esiin. Tasa-arvon lisäksi sosiaalisissa tavoitteissa nousi esiin ihmisten hyvinvointi, turnauksessa tarjottavan ravinnon, turnauksen savuttomuuden ja liikunnan terveysvaikutusten kautta. Ekologisen kestävyiden osalta turnaus lähestyi samalla ajatuksella kuin Lahti2017-tapahtuma. Strategiassa ekologisuuden sloganissa nostettiin esiin kestävän kehityksen ennaltaehkäisevän toiminnan rooli suhteessa asioiden korjaamiseen. Eli resursseja laitettiin enemmän vastuullisuuden viestintään ja ekologisuuteen kannustamiseen, kuin itse päästöjen tai haittapuolien kompensointiin. Taloudellisissa tavoitteissa nousi esiin paikallisuus ja alueellisen talouden edistäminen lisäämällä työllisyyttä, kasvattamalla turismia ja tuomalla tuloja alueelle. (FIFA 2018, 12–16.)

### 3.1.3 Tokyo 2020 Games

Vuoden 2020 kesäolympialaiset ja kesäparalympialaiset myönnettiin Tokioon vuonna 2013. Kestävän kehityksen rooli yhdessä maailman suurimmista tapahtumista on suuri ja prosessi sen kehittämiseksi ja raportoinniksi on monivuotinen ja koostuu useasta eri vaiheesta, sekä toimijasta. Kestävän kehityksen strategia aloitettiin pian isäntävalinnan jälkeen. Kuvassa 3. on esitelty kestävän kehityksen strategiatyön prosessia. Prosessin

aikana järjestävä organisaatio julkaisee kolme kestävyden suunnitelmaa ja kolme raporttia. Ensimmäinen suunnitelmista esittelee kestävyden ylätasoa, joka julkaistiin vuoden 2016 alussa. Itse lopullisia suunnitelmia on kaksi versiota, joista versio 1. julkaistiin vuonna 2017 ja versio #2 (Tokyo2020 2018) vuonna 2018. Raportteja kestävyteen liittyen julkaistiin kaksi ennen kisoja ja lopullinen tulosraportti julkaistaan kisojen jälkeen vuonna 2020. Ennen kilpailuja julkaistuista raporteista *Progress Report* tarkoitus oli avata tuotannon etenemistä ja miten tavoitteita kohti on edetty. Jälkimmäinen *Pre-Games Report* esittelee ennen kisoja tehtyjä kestävä kehityksen ratkaisuja ja miten kestävyys tullaan esimerkiksi mittaamaan kilpailuiden aikana. (Tokyo2020 2018, 2–4.)



Kuva 3. Tokion olympialaisten kestävä kehityksen suunnitelman aikajana aina isännäksi valinnasta, kisojen jälkeiseen raportointiin. (Tokyo2020 2018, 4.)

Tokion kilpailuiden kestävä kehityksen pääteemoiksi valikoitui ilmaston muutos ja hiilineutraalius, resurssien hallinta ja jätteettömyys, biodiversiteetti ja tasapaino luonnon ja ihmisen toiminnan välillä, ihmisoikeudet ja tasa-arvo, sekä osallistaminen ja yhteistyö. Teemojen alle muodostettiin vielä aihealueiset tavoitteet, joissa hyödynnettiin YK:n Agenda2030 määrittelemiä 17 kestävä kehityksen tavoitetta. (Tokyo2020 2020, 6–8.) Agenda2030 esittelemät 17 tavoitetta ovat laajoja kokonaisuuksia ja näiden kaikkien sisältäminen osaksi olympialaisia vaatii kestävä kehityksen huomioimista jokaisella tapahtuman osa-alueella.



Kuva 4. Tokion olympialaisten kestävän kehityksen pääteemat ja niiden alle lajiteltuna YK:n Agenda2030 mukaiset kestävän kehityksen tavoitteet. (Tokyo2020 2020, 8.)

Kuten Lahti2017 tapahtuma, myös Tokyo2020 olympialaiset perustelevat kestävän kehityksen sisällyttämisen sillä, että urheilulla on voimaa muuttaa maailmaa ja tulevaisuutta, niin asenteissa kuin näyttämällä konkreettisia esimerkkejä kestävästä ratkaisusta. Tokyo2020 haluaa sitoutua voimakkaasti Agenda2030 tavoitteisiin ja ohjelmaan, sekä jakaa kestävyiden malleja seuraaville kesäolympialaisiin Pariisiin vuonna 2024 ja Los Angelesiin vuonna 2028. (Tokyo2020 2020, 5-6.)

## 4 Kestävän kehityksen toteuttaminen urheilutapahtumissa

Tapahtumat rakentuvat usein kertaluontoisesti, projektina. Niihin on varattu tietty aika ja budjetti, jonka aikana tapahtuma nousee ideasta toteutukseksi, tarjoaa ihmisille elämyksen ja sen jälkeen tapahtuma puretaan pois. Tapahtumilla on kuitenkin kertaluontoisuuden ja elämyksellisyytensä myötä loistava mahdollisuus toimia kestävän kehityksen edelläkävijänä ja muuttaa yhteistyökumppaneiden ja kävijöiden toimintaan kestävän kehityksen mukaiseksi. Urheilutapahtumat kiinnostavat keskimäärin yleisöä keskimäärin enemmän kuin kiertotaloutta käsittelevät tiedemessut. Tämän myötä kestävän kehityksen sisällyttäminen urheilutapahtuman arvoihin valistaa ihmisiä aiheen ympärillä heille tutussa ja kiinnostavassa kontekstissa. (Sitra 2018.) Yhtä lailla, kuin koko tapahtuman onnistumisen kannalta on tärkeää asettaa mitattavia tavoitteita, on kestävän kehityksen toteutumiselle tärkeää asettaa erilaisia tavoitteita, joita mittaamalla tapahtuman kestävyttä voidaan arvioida. Tällaisia löytyy niin ekologisen, taloudellisen kuin sosiaalisen kestävän kehityksen alueelta. Tapahtumassa syntyvän jätteen määrä, nuorten osuus koko henkilöstöstä tai tapahtuman taloudelliset vaikutukset lähialueen palvelutarjoajien myyntiin. (Jones 2010, 4–22.)

Tapahtumien tueksi on tarjolla erilaisia työkaluja kestävän kehityksen mukaisten toimien toteuttamiseksi. Näitä ovat muun muassa SSET eli Sustainable Sport and Event Toolkit, jonka tarkoituksena on tarjota urheiluorganisaatiolle käytännönläheisiä keinoja sisällyttää kestävä kehitys osaksi. SSET on kehitetty International Academy of Sports Science and Technologyn ja Vancouverin vuoden 2010 talviolympialaisten työryhmän toimesta. (VANOC 2008.) Suomalaisia kestävän kehityksen mukaisen liiketoiminnan oppaita on tuottanut esimerkiksi Visit Finland, jonka ”Työkaluja vastuullisuuteen ja viestintään – vastuullisen matkailuyrityksen käsikirja” (Visit Finland s.a) antaa käyttäjälleen konkreettisen taulukon, jonka avulla suunnitella yrityksen toimia eri kestävän kehityksen aiheiden parissa. Tarkemmin tapahtumien kestävän kehityksen tuottamiseen on tarjolla Helsingin kaupungin tekemä ”Siisti tapahtuma! Ympäristöopas tapahtumajärjestäjille” (Helsingin Kaupunki 2020), josta löytyy neuvoja pääkaupunkiseudulla järjestettäville tapahtumille.

### 4.1 Kestävän kehityksen viestintä

Kun tapahtumalle on asetettu kestävän kehityksen mukaisia tavoitteita ja arvoja, on syytä arvioida, miten ne tuodaan näkyville. Kestävän kehityksen viestiminen voi olla näkyvää ja tavoitteet voivat olla isossa osassa markkinointia ja mainontaa. Vaihtoehtoisesti ne voivat näkyä viestinnässä vain sisäisesti, ohjaten toimintoja organisaation sisällä, ilman suurempaa kampanjointia ulkopuolisille sidosryhmille. Jos kestävä kehitys on osana

tapahtuman ulospäin näytettävää viestiä, on tärkeää valikoida pääteemat, jotka näkyvät osana tapahtuman brändiä. (Jones 2010, 42.) Kestävän kehityksen mukaisiin tavoitteisiin ei päästä, jos sidosryhmät eivät sitoudu samoihin tavoitteisiin. Sidosryhmille tavoitteiden viestiminen voidaan aloittaa ottamalla heidät jo mukaan tapahtuman tavoitteiden asetteluun. Täten myös sidosryhmät, kuten tapahtumakumppanit ja organisaatio, tunnistavat oman roolinsa tavoitteiden edistämiseksi. (Sitra 2018 ; Helsingin kaupunki 2020.)

Tapahtuman kävijöille suunnattavassa viestinnässä kannustamalla ja ohjaamalla ihmisiä kestävän kehityksen mukaisiin ratkaisuihin, edesautetaan tavoitteiden toteutumista. Tämän työn seuraavien kappaleiden teemoissa ilmenee kaikissa sama tarve kuluttajan ohjaamiselle valinnoissa, jotta varmistetaan haluttujen tavoitteiden toteutuminen. Valistava ja ohjaava viestintä kannattaa aloittaa jo ennen tapahtumaa markkinoinnissa, uutiskirjeissä ja verkkosivuilla. (Jones 2010, 64–67). Tapahtumakävijälle selkeytyy silloin tieto miksi, miten ja koska tapahtumassa toimitaan kestävästi (Sitra 2018). Tällaisia ohjeistuksia ovat esimerkiksi julkisen liikenteen käytön kannustaminen, kierrättämiseen opastaminen tapahtuma-alueella ja ruokapalveluiden kasvisruokavaihtoehtojen esittely. Kestävän kehityksen edistämiseksi sen viestinnän tulee olla selkeää. Tapahtumassa paikan päällä tämä näkyy kyltein ja opastein, jotka tarjoavat infoa ja opastusta kestävästä toimista. Selkeästi tehdyt opasteet ovat jo itsessään kestävä teko, sillä näin tapahtuman saavutettavuus, turvallisuus ja sujuvuus kasvavat ja ihmisten on helpompi olla tapahtuma-alueella. (Jones 2010, 64–66.) Kestävän kehityksen ja etenkin ekologisten osa-alueiden näkyväksi tekemistä tapahtumapaikalla käsitellään lisää kappaleessa 4.5 Jätteet ja kierrätys.

Kestävän kehityksen tapaan näkyä sähköisissä viestintäkanavissa kannattaa kiinnittää huomiota. Kestävän kehitykseen liittyvä ohjeistus ja sisältö voidaan sisällyttää omana osa-alueena esimerkiksi tapahtumien verkkosivuilla. Asettamalla kestävyuden yhtä näkyväksi osaksi verkkosivujen muiden osioiden, kuten lippujen hankinnan, yhteystietojen ja ohjelman kanssa, lisää se kestävyuden merkitystä verkkosivuvieraiden keskuudessa. Kestävyteen liittyvää informaatiota kannattaa myös toistaa sivuilla esimerkiksi yllä mainittujen aihealueiden alla, nostaan juuri tälle aihealueelle spesifit kestävyuden sisällöt osaksi informaatiota. (Jones 2010, 66.)

Tapahtuman tultua päätökseen seuraa palautteen kerääminen ja tulosten arviointi. Tapahtuman kestävän kehityksen tavoitteista on tärkeää viestiä myös saavutettuja tuloksia ja sitä, miten tapahtuman suunnittelut toimenpiteet toteutuivat. Kestävään kehityksen tavoitteisiin liittyvää viestintää tässä kohtaa voi olla esimerkiksi määrällisten



mittareiden tulosten esittely. Kuinka paljon tapahtumassa syntyi jätettä kilogrammoina? Kuinka suuri prosentuaalinen osuus tapahtuman materiaaleista onnistuttiin uusiokäyttämään? (Helsingin kaupunki 2018, 4; 23–26.)

## 4.2 Tapahtumapaikka

Suunniteltaessa turnausta, nousee ensimmäisinä kohtina esiin turnauksen tapahtumapaikan valinta. Tapahtumapaikan valintaa ohjaa kaksi tekijää, tapahtumapaikan toimivuus tapahtuman tarkoitukseen, sekä tapahtuman mahdollinen teema tai elämyksellisyys (van der Wagen ym. 2010, 40). Jalkapalloturnauksissa luonnollisesti tapahtumapaikkana yleensä toimii urheilukentät tai vielä tarkemmin rajattuna jalkapallokentät.

Elämyksellisestä turnauksesta esimerkkinä voidaan mainita suopotkupallo, joka pelataan vuosittain Hyrynsalmella Vuorisuolla (Suopotkupallo 2019). Teemallisesta tai viestinnällisestä tapahtumapaikan valinnasta esimerkkinä toimii Helsinki Cup vuodelta 2019, jolloin yksi pelikentistä sijaitsi Helsingin Töölönlahden puistossa. Helsingin kaupunki toimi vuonna 2019 EU-puheenjohtajana ja Töölönlahden puistoon oli tämän puheenjohtajakauden avajaisten kunniaksi järjestetty ohjelmaa. Helsinki Cup rakennutti puistoon tapahtumaa varten yhden pelikentän, jonka tarkoitus oli esitellä turnausta ja tuoda se näkyväksi osaksi avajaistapahtumaa. (Helsinki Cup 2019.)

Tapahtumapaikan toimivuutta arvioitaessa on hyvä miettiä seuraavia kohtia (van der Wagen ym. 2010. 42–44.):

- Soveltuvuus – Miten se vastaa tapahtuman tarpeisiin eli turnausten tapauksessa jalkapallotoimintaan?
- Kapasiteetti – Kuinka paljon ihmisiä alueelle mahtuu?
- Palvelutarjonta – Millaisia jo olemassa olevia palveluita paikalta ja sen läheltä löytyy?
- Sijainti ja kulkuyhteydet – onko tapahtumapaikalle hyvät liikenneyhteydet?
- Turvallisuus – onko tapahtumapaikka turvallinen? Onko pelastustoimen palvelut lähellä?
- Saavutettavuus – millaisia opasteita alueelle ja alueella on valmiina? Entä onko alue esteetön?

Tapahtumapaikkaa valittaessa on hyvä kartoittaa palveluita, joita tapahtuman ydinpalvelun lisäksi tarvitaan onnistuneen tapahtuman tuottamiseen.

Jalkapalloturnauksessa ydinpalveluna on jalkapallon kilpailutoiminta, mutta sen lisäksi oletusarvoisia lisäpalveluita ovat pukuhuone- ja saniteetitilat, mahdollisuus ruokaan kioskien tai kauppojen avulla, vesijohtovesi ja pysäköintimahdollisuudet tapahtuman

ajaksi. Tapahtumapaikan palveluilla ja sijainnilla on suora vaikutus tapahtuman kestävyteen. Keskeinen sijainti vaikuttaa myös positiivisesti taloudelliseen kestävyteen. Tapahtumakävijät hyödyntävät mahdollisesti muitakin paikallisia yrityksiä ja toimijoita, kasvattaen näiden liiketoimintaa.

Tapahtumapaikan sijainnilla vaikuttaa kävijöiden kulkemiseen tapahtumapaikalle. Liikenteen vaikutuksia ympäristöön ja tapahtumapaikan sijainnin merkitystä liikenteeseen käsitellään tarkemmin kappaleessa 4.4 Liikenne ja liikkuminen. Kiinteät saniteettitilat mahdollisesti kattavat tai ainakin vähentävät tapahtumaa varten hankittavien käymäläratkaisuiden tarvetta. Vesijohtoyhteys tarjoaa vettä myös juomakäyttöön, jolloin irrallisten juomapisteiden tai pullotetun veden määrä pienenee. Näin tapahtumaa varten paikalle tuotavan ja sen jälkeen purettavan infrastruktuurin määrä vähenee. Samalla tapahtumasta ja sen rakentamisesta syntyvät jätevirrat pienenevät. (Jones 2010, 183–230.)

Tapahtumakävijät kuluttavat myös ympäristöä. Ihmismassat ja mahdollinen rakennettu infrastruktuuri tapahtumapaikalle rasittavat luontoa. Jalkapalloturnauksissa tämä näkyy esimerkiksi nurmialueiden kulumana pelaajien ja katsojien liikkumassa niillä. Tapahtumapaikkaa valitessa on jo hyvä huomioida katsojien sijoittaminen alueella ja määrittää alueet, johon katsojilla ei ole pääsyä. (Helsingin kaupunki 2020, 5.)

Tapahtumapaikan kestävyttä on sen esteettömyys. Esteettömällä tapahtumapaikalla mahdollistetaan kaikkien ihmisten tasapuolinen osallistuminen tapahtumaan ja liikkuminen tapahtumassa. Esteettömyyttä arvioitaessa on hyvä ottaa huomioon seuraavia asioita. Onko tapahtumaan saapuminen mahdollista liikuntarajoitteiselle? Onko pysäköinnissä huomioitu invalidipaikat? Onko näiden opastukset selkeät ja saavutettavissa helposti? Tapahtuma-alueella huomioitavaa on liikkumisen väylien kelvollisuus pyörätuolille. Onko portaiden yhteydessä ramppia tai kaidetta? Onko rampin leveys riittävä tai johtaako se sisätilan pääsisäänkäynnille? Onko ovet avattavissa pyörätuolista, kuinka raskaita ne ovat tai onko niissä mekaanista avustusta? Huomioimalla erilaisten ihmisten tarpeita, kuten yllä olevissa kysymyksissä on nostettu esiin, tapahtumapaikan esteettömyys tulee huomioitua. (van der Wagen ym. 2010, 44–47.)

### **4.3 Liikenne ja liikkuminen**

Liikenne on tapahtumien suurin hiilidioksidipäästöjen lähde (Jones 2010, 139). Tapahtumissa liikennettä syntyy itse tapahtuman tuottamisesta eli tapahtumapaikan rakentamisesta, tavarantoimituksista ja jätehuollosta. Näkyvin osa tapahtuman liikennettä on tapahtumakävijöiden liikkuminen tapahtumaan ja sieltä pois. Kuten edellisessä

kappaleessa 4.2 Tapahtumapaikka jo sivutiin, on tapahtumapaikan sijainnilla merkitystä tapahtuman liikenteeseen ja sen ekologiseen kestävyYTEEN. Tapahtumajärjestäjällä on kuitenkin mahdollisuuksia vaikuttaa erilaisilla toimilla liikennemääräin ja liikenteen kestävyYTEEN. Liikenteen aiheuttamat päästöt ovat myös tapahtuman eri päästöistä helpoimpia mitata ja arvioida (Jones 2010, 19).

Tapahtumissa tarvitaan hankintoja ja välineistöä. Ruoka, materiaalit ja infrastruktuuri täytyy saada tapahtumapaikalle tehokkaasti lyhyen aikavälin sisään samalla tapahtuman budjetti huomioiden. Tapahtuman koko vaikuttaa paljon tarvittavan logistiikan määrään, sekä kuljetusmuotoon. Isommissa tapahtumissa tarvittava infrastruktuuri kuten festivaalien esiintymislavat, ovat usein sellaisten yritysten toimittamia, joilla on käytössä oma logistiikkansa tuotteidensa siirtämiseen. Vastaavasti pienissä tapahtumissa, joissa hankittavat tarvikkeet ovat esimerkiksi vain kioskin raaka-aineet, voivat tapahtumaorganisaation henkilöautot olla riittävä ratkaisu. (Jones 2010, 142–147.)

Tapahtuman logistisia päästöjä vähentää myös kuljetuksiin käytettävät kilometrit. Suosimalla paikallisia toimittajia ja palveluita, sekä ostamalla tarvikkeet läheltä, vähennetään toimituksien matkaa ja siten pienennetään hiilidioksidipäästöjä ja kustannuksia. Myös kuljetusten aikatauluttamisella päästöjä voidaan vähentää, kun tilausten toimituksia tai noutoja yhdistetään saman ajokerran yhteyteen. Logistiikan aikataulua kannattaa myös suunnitella siten, etteivät suuret tilausajot tapahdu samaan aikaan, kun tapahtumakävijät ja yksityisautoilijat liikkuvat tapahtumapaikalla. Esimerkiksi jäte- ja käymälähuolto kannattaa toteuttaa tapahtuman aktiivisen ajan ulkopuolella. Tämä lisää myös tapahtuman viihtyvyyttä, kun huollosta ei aiheudu melu- tai hajuhaittaa, eikä se häiritse palveluiden käyttöä. Sujuvan liikenteen suunnittelu kaikkien liikennemuotojen osalta vähentää ruuhkia. Ruuhkaantuva liikenne tuottaa enemmän hiilidioksidipäästöjä kuin sujuva liikenne. (Jones 2010, 142–147.)

Jotta kestävämmät liikeneratkaisut tulevat osaksi tapahtumakävijän toimintaa, on tapahtumajärjestäjän kannustettava erilaisin keinoin tähän. Jos tapahtuma on saatavilla hyvin julkisten liikenteen kulkuvälineillä kannustamisen keinoja voivat olla informaation lisääminen, julkisen liikenteen käytön rahallinen tukeminen tai esimerkiksi pysäköinnin maksullisuus. Asiakkaita kannustaessa julkisen liikenteen käyttämiseen on huomioitava asiakkaiden vaatimuksia muun muassa aikataulujen, saatavuuden ja esteettömyyden ja yleisen toimivuuden osalta. Jos pelkkä julkisen liikenteen ja sen vaikutusten mainostaminen ei riitä, voi julkisen liikenteen houkuttelevuutta kasvattaa nostamalla yksityisautoilun kustannuksia, esimerkiksi maksullisella pysäköinnillä. Julkisen liikenteen käyttöön suunnattua tukea taas on esimerkiksi julkisen liikenteen maksuttomuus

tapahtumalipun omaaville. Tapahtumissa, joissa julkisen liikenteen yhteydet ovat huonot, vaihtoehdoksi tulevat kannustaminen kestävään yksityisautoiluun. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että autojen matkustajakapasiteetti on hyödynnetty mahdollisimman hyvin eli tapahtumakävijät järjestävät kimpapakyytejä ja hyödyntävät yhteisautoilua. (Jones 2010, 152–157.)

#### **4.4 Ruokapalvelut**

Ruokailu edustaa noin kolmasosaa ihmisen kokonaishiilijalanjäljestä. Ruokatuotannon vaikutus kestäväen kehityksen osa-alueisiin on laaja ja niihin voidaan vaikuttaa sen koko elinkaaren ajan aina tuotannosta, kuljetuksiin, pakkauksiin ja käsittelyyn jätteenä. (Helsingin kaupunki 2020, 12.)

Arvioituna, noin kaksi kolmasosaa ruokapalveluiden ympäristön kuormittavuudesta syntyy ruuan tuotantovaiheessa. Tapahtuman ruokapalveluiden ympäristövaikutuksia voidaan pienentää ympäristöystävällisten raaka-aine ja tuotehankintojen avulla. Hankinnoissa on syytä huomioida paikallisuus, pakkausten materiaalit ja kierrätettävyys, sekä raaka-aineen tuottamiseen vaadittavien resurssien määrä. (Parkkinen ym. 2019, 6–9.) Kestävät hankinnat ovat tärkeässä osassa tapahtuman ruokapalveluiden kestäväen kehityksen kokonaisuutta. Kestävillä hankinnoilla voidaan pienentää ruokapalveluiden ympäristövaikutuksia, toimia kustannustehokkaasti ja tukea alueellista taloudellista kehitystä, sekä tarjota terveellisiä ja turvallisia ruokapalveluita tapahtuman asiakkaille. (Parkkinen ym. 2019, 9.) Paikallisilta toimijoilta tehdyt hankinnat vaativat vähemmän kuljetuskilometrejä. Elintarvikkeiden kohdalla tärkeää niiden tuoreuden ja säilymisen kannalta on säilytys. Mitä lyhyempi on aika, minkä ruoka tai sen raaka-aine liikkuu toimittajalta tapahtumapaikalle, sitä vähemmän energiaa vaaditaan sen oikeanlaiseen säilömiseen. (Parkkinen ym. 2019, 6–10.)

Pakkaus- ja tarjoiluastioita tarvitaan suurissa tapahtumissa valtavasti. Tapahtumissa kertakäyttöastiat ovat usein käytännöllisin ja järkevin vaihtoehto astiatyyppiä valitessa, kun tapahtumakävijöiden määrä on suuri. Elintarvikkeiden pakkausmateriaalien, erityisesti muovin käyttö puhututtaa nykypäivänä. Ahokas ja Parkkinen nostavat kuitenkin teoksessaan, että elintarvikkeen pakkausmateriaalin kuormitus ympäristölle elintarvikkeen koko elinkaaresta on vain parin prosenttiyksikön verran. Pakkauksen tehtävä on säilyttää elintarvike käyttökelpoisena ja tähän muovi on toimiva ratkaisu. Näin estetään ruokahävikin syntymistä. (Parkkinen ym. 2019, 30.)

*”Ruokahävikillä tarkoitetaan alun perin syömäkelpoista elintarviketta tai ruokaa, joka on syystä tai toisesta päätynyt roskiin tai biojätteeseen ja jonka hävikki olisi voitu välttää ennakoimalla paremmin ruuankulutusta tai valmistamalla tai säilyttämällä ruokaa toisin.”*  
(Parkkinen ym. 2019, 27.)

Kaikki ruokahävikki on turhia päästöjä ruuan koko elinkaaren ajalta ja ylimääräistä jätettä tapahtumassa, jonka käsittely vaatii toimia. Ruokahävikkiä syntyy ruokatuotannon jokaisessa vaiheessa tuotannosta aina lautashävikiksi syömättä jäänestä ruuasta. Ravitsemuspalveluissa Suomessa noin viidesosa syötäväksi tarkoitettusta ruuasta päätyy biojätteeksi ja koko ravintola-alalla hävikkiä syntyy noin 75–85 miljoonaa kiloa vuodessa. Yleisötapahtumien ruokapalveluiden ruokahävikin osuutta tuosta koko määrästä ei ole pystytty arvioimaan tutkimusten ja mittausten vähäisyyden vuoksi. (Parkkinen ym. 2019, 27–29.)

Ruuan huolellisen säilömisen lisäksi, tapahtumien ruokahävikkiä voidaan vähentää hyvällä suunnittelulla. Tapahtumissa haasteena on arvioida etukäteen yleisömäärän ja ruuan menekin määrää, mutta mahdollisimman tarkalla arviolla ruokamäärä vastaa kysyntään ja ruoka ei lopu kesken tai sitä ei jää yli hävikkinä. Hävikkiä kuitenkin syntyy ja hyvällä suunnittelulla päätetään, mitä ylijäävälle hävikille tehdään. Muuten hävikiksi menevää ruokaa voidaan esimerkiksi myydä alennettuun hintaan tai lahjoittaa erilaisten hävikkiruokapalveluiden avulla. (Parkkinen ym. 2019, 27–31.)

Tapahtuman ruokavalikoimaa suunniteltaessa joudutaan miettimään ruuassa monen resurssitekijän lisäksi ruuan sopivuutta kohderyhmälle ja yksilöllisten toivomusten täyttymistä. Ruokalistasuunnittelu ja sen mukaiset hankinnat, ovat keino vähentää ruokailun ilmastovaikutuksia lisäämällä valikoimaan kasvis- ja luomutuotteiden, sesongin mukaisten tuotteiden ja paikallisten ruokatuotteiden käyttöä. (Parkkinen ym. 2019, 12–16.) Elintarvikkeiden ympäristövaikutuksia hiilidioksidipäästöjen osalta vertailtaessa kasvipohjaiset raaka-aineet ovat vähäpäästöisempiä kuin punainen liha (Helsingin kaupunki 2020, 13).

Hankinnoilla on myös mahdollisuus vaikuttaa sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyYTEEN. Sosiaalisen kestävyYden periaatetta avattiin työn alussa ja sen tavoite oli taata hyvinvoinnin edellytykset. Ruokapalveluiden tuottamisessa tämä näkyy terveysttä edistävän ruokavalion suosimisessa, elintarviketurvallisuuden ylläpitämisessä ja sosiaalisesti kestävien valintojen tukemisessa. (Jones 2010, 248; 251–253.)

Elintarviketurvallisuudella ruokailua tuotettaessa vältetään ruokamyrkytyksiltä ja sairastumisilta. Elintarviketurvallisuutta tukee laadukas hygienia, jota varten tapahtuman järjestäjän on huolehdittava sopivat tilat, riittävä määrä wc-tiloja ja vesipisteitä henkilökunnan ja ruokatoimijoiden käytettäväksi. Tapahtumien elintarviketurvallisuutta ohjaa elintarvikelainsäädäntö, jota käsitellään lisää kappaleessa 4.6 Turvallisuus ja lainsäädäntö. Elintarviketeollisuudessa on myös määritelty paljon sertifikaatteja ja raportointiohjelmia, joilla valvotaan muun muassa ruokatoimijoiden laatua ja astioiden, sekä pakkausmateriaalien kelvollisuutta elintarviketoimintaan. (Helsingin kaupunki 2020, 11–13.)

#### **4.5 Jätteet ja kierrätys**

Tapahtumissa syntyy jätettä tapahtumaa rakentaessa, tapahtuman aikana ihmisten ja palveluiden myötä, sekä erityisesti tapahtuman jälkeen siivouksen ja purun yhteydessä. Tapahtumassa syntyvää jätettä voidaan vähentää minimoimalla tuotetun materiaalin määrää jokaisessa tapahtuman vaiheessa. (Jones 2010, 311.) Edellisessä kappaleessa käsiteltiin jo laajemmin ruuan yhteydessä syntyviä jätteitä ja niiden minimointia. Jos tapahtumassa on järjestetty ruokamyyniä tai ruokatarjoilua, syntyy tapahtumassa useita erilaisia jätevirtoja, kuten pahvi ja nestekartonkia, paperia, biojätettä, energiajätettä, sekä sekajätettä. Tapahtuman rakentamisen ja tuottamisen myötä myös puu-, metalli-, lasi- ja elektroniikkajätettä voi syntyä. (Parkkinen ym. 2019, 35.)

Yhteistyökumppaneiden näytteet ja mainostuotteet ovat jätteiden lähteitä, joilla ei välttämättä ole tapahtuman ydintoiminnon kannalta vaikutusta. Näillä on tavoitteena sitouttaa yhteistyökumppaneita osaksi tapahtumaa aktivoiden kävijöitä. Kannustamalla yhteistyökumppaneita kehittämään jaettavan materiaalin sijasta elämysellisemmän markkinoinnin keinon, tapahtumassa syntyvä jätemäärä pienenee. Samalla säästyy resursseja, kun kumppaneiden ei alun perinkään tarvitse tuottaa jaettavaa materiaalia.

Materiaalin vähentäminen ei tarkoita, että jaettavan sisällön määrän tulisi olla pienempi. Fyysisten materiaalien, kuponkien ja mainosten jakamisen sijaan, tapahtumassa voidaan hyödyntää erilaisia sähköisen viestinnän keinoja. Vaihtoehtoja sähköisistä palveluista ovat tulospalvelut, mobiilisovellukset ja QR-koodit, joita käyttämällä vähennetään paperisten tulosteiden tarvetta. (Helsingin kaupunki 2020, 19 ; Jones 2010, 315.)

Uusiokäyttö on yksinkertainen tapa vähentää jätteen syntyä ja säästää resursseja.

Säännöllisesti toistuvissa tapahtumissa käytettävät materiaalit kannattaa mahdollisuuksien mukaan säilyttää ja käyttää uudelleen seuraavana vuonna.

Uusiokäyttöä kannattaa ottaa huomioon jo materiaaleja hankittaessa. Materiaalin laatuun

panostettaessa kerran, säilyy se todennäköisesti käyttökelpoisena tapahtuman läpi aina seuraavaan tapahtumaan saakka. Huonolaatuinen materiaali voi tulla yhden tapahtuman osalta halvemmaksi hankintana, mutta hankintaprosessi joudutaan toistamaan joka vuosi. Uusiokäytön näkökulmaa voidaan suunnitella myös oman käyttötarpeen ulkopuolelle. Materiaali, jota tapahtuma itse ei voi tai aio käyttää uudelleen, saattaa olla tarpeellinen jollekulle toiselle. Näin jätteeksi menevän materiaalin osuus pienenee ja autat samalla yhteisösi muita toimijoita. (Jones 2010, 288–300.)

Tapahtuman materiaaleista opasteet ja mainoslakanat tai bannerit ovat yksinkertainen uusiokäytön kohde. Opasteilla on tarkoitus ohjata ihmisiä paikasta tai toiseen tai osoittaa, jonkin palvelun sijaintia. Tällaisia ovat muun muassa parkkipaikkojen merkit, wc-kyllit ja suuntaviivat. Edellä esitettyjen opasteiden palvelut todennäköisesti toistuvat tapahtumasta toiseen, jolloin niitä tarvitaan myös seuraavalla kerralla. Jotta uusiokäyttö on mahdollista tulee se ottaa huomioon jo kylttien visuaalisessa suunnittelussa. Jos kylttiin sisältyy vuosilukuja tai muita juuri yhteen tiettyyn tapahtumaan sidonnaisia elementtejä, saattaa sen uusiokäyttö seuraavana vuonna olla haastavaa tapahtuman brändin kannalta. Sama pätee erilaisiin mainoslakanoihin, joilla halutaan luoda tapahtuman brändin näköistä ilmettä. Kun brändin ilme saadaan luotua mainokseen ilman vuosisidonnaisuuksia, voidaan mainoksia hyödyntää tapahtumissa niin kauan kunnes brändin ulkoasu muuttuu. (Helsingin kaupunki 2020, 20; Jones 2010, 364–367.)

Tapahtumissa jätehuollon huomaa parhaiten silloin kun se puuttuu. Yleisötapahtumissa syntyy jätettä ja on järjestäjän vastuulla vastata sen keräämisestä, lajittelusta ja kierrättämisestä, samoin kun keräysvälineiden tyhjentämisestä. Tapahtumien jätehuoltoa koskee jätelaki, sekä alueelliset jätehuoltomääräykset. (Helsingin kaupunki 2020, 18–19.) Pääkaupunkiseudulla yleisötapahtumien jätteen keräämistä on jätelain lisäksi määritelty seuraavasti. Yleisötilaisuuksissa, joissa tarjoillaan elintarvikkeita, tulee muusta yhdyskuntajätteestä erottaa ja kerätä omiin keräysvälineisiinsä seuraavat jätteet Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen ympäristömääräysten (HSY 2020) pykälän 37§ mukaan:

- Biojäte, jos sitä syntyy tilaisuudessa vähintään 25 kg
- Kartonkipakkaukset ja pahvi, jos niitä poistetaan käytöstä vähintään 25 kg tilaisuuden aikana
- Lasipakkaukset, jos niitä poistetaan tilaisuudessa käytöstä vähintään 25 kg
- Metallipakkaukset, jos niitä poistetaan tilaisuudessa käytöstä vähintään 25 kg
- Muovipakkaukset, jos niitä poistetaan tilaisuudessa käytöstä vähintään 15 kg

Tapahtumajärjestäjän tulee tehdä jätehuoltosuunnitelma, mikäli tapahtuman sivutuotteena tulee paljon roskaa tai jätettä, tapahtuman lupaehdoissa sitä edellytetään tai viranomaisen sitä erikseen pyytää. Vaikkei varsinaista suunnitelmaa tapahtumalta vaadittaisikaan, on jätteiden syntymistä hyvä ennaltaehkäistä etukäteen suunnittelemalla, jotta jälkisiivouksessa pääsisi helpommalla. Tapahtumaa jätehuoltosuunnitelmaa tehdessä tulee arvioida kävijämäärän ja palveluiden perusteella syntyvien jätevirtojen määriä. Jotta jätteen keräyspisteiden kapasiteetti osataan mitata tapahtumaa varten oikein tulee tunnistaa tärkeimmät jätevirrat, mistä palveluista ne syntyvät, missä ne syntyvät ja mihin aikoihin tapahtumaa. Tapahtuma-alueella tulee olla riittävästi jäteastioita ja ne tulee sijoittaa siten, että ne ovat helposti saavutettavissa ja nähtävissä. (Helsingin kaupunki 2018, 16.) Suunnittelussa tulee myös ottaa huomioon jäteastioiden tilavuus ja koko, sijainti tyhjennysten kannalta ja tyhjennysten ajankohdat (Jones 2010, 326).

Jätteiden lajittelu tapahtumassa kannattaa toteuttaa niiden syntypisteessä, eli materiaalin käyttäjä vastaa tällöin myös siitä syntyneen jätteen lajittelusta. Onnistuessaan käyttäjälähtöinen lajittelu säästää tapahtuman resursseja, kun lajittelua ei tarvitse tehdä jälkikäteen uudelleen. Onnistunut lajittelu vähentää myös päästöjä, joita esimerkiksi biojätteestä vapautuu, jos se päättyy lajittelemattomana kaatopaikoille. (Jones 2010, 340–342; 354–355.) Tapahtumissa lajittelun haasteena on erilaisten jätevirtojen laadun valvominen ja tarkkailu. Usein ihmiset lajittelevat jätteensä väärin eli esimerkiksi biojäteastiaan päättyy tällöin vaikkapa lasia. Tällaisessa tilanteessa biojätettä ei voida enää kierrättää biojätteenä, vaan astioihin kerätty sisältö joudutaan käyttämään sekajätteenä, joka päättyy kaatopaikalle. (van der Wagen ym. 2010, 314.)

Jätevirtojen laatuun tapahtumajärjestäjä voi vaikuttaa lajittelun opasteilla ja kylteillä. Selkeät visuaaliset opasteet sisältävät informatiivisia kuvia, värejä ja symboleja viestimässä eri jätelaatujen keräyspisteitä. Tekstien osalta vältetään pieniä kirjasinkokoja ja suositetaan lyhyitä ytimekkäitä ilmaisuja viestimään mikä jäte astiaan kuuluu, mieluusti eri kielillä. (Helsingin kaupunki 2018, 18–19.) Myös keräysastian kannen muoto ja muotoiltu aukko erottelevat jäteastiat toisistaan ja selkeyttävät lajittelua (Jones 2010, 327; Helsingin kaupunki 2018, 19).



#### 4.6 Turvallisuus ja lainsäädäntö

Tapahtumien turvallisuuden ylläpitämiseksi ja toiminnan ohjaukseksi on asetettu erilaisia lakeja, säädöksiä ja määräyksiä. Näiden tehtävä on osaltaan ylläpitää tapahtumien kestävyttä etenkin sosiaalisen ja ekologisen kestävyuden osalta. Tapahtumien järjestämiseen liittyvät säädökset ja määräykset pohjautuvat vallitsevaan lainsäädäntöön, mutta vaihtelevat alueittain ja kunnittain, riippuen alueellisten viranomaisten päätöksenteosta. Tässä kappaleessa on nostettu keskeisimmät tapahtumia koskevat säädökset ja määräykset. Mallina on käytetty Helsingin kaupungin ympäristölautakunnan vuonna 2014 päättämiä tapahtumien järjestämiseen liittyviä säädöksiä ja määräyksiä. Tämän työn aihealueisiin näistä keskeisiä ovat pelastuslaki 379/2011, kuluttajaturvallisuuslaki 920/2011, jätelaki 646/2011, sekä ympäristönsuojelulaki 86/2000 ja elintarvikelaki 23/2006 (Helsingin kaupungin ympäristölautakunnan päätös 2014).

Pelastuslaki 379/2011 ja kuluttajaturvallisuuslaki 920/2011 velvoittavat tapahtumaa tekemään pelastus- ja turvallisuussuunnitelman, josta ilmenee mahdolliset riskit ja uhat. Lisäksi suunnitelmassa tulee käydä ilmi miten toimitaan mahdollisissa hätätilanteissa, ja keitä ovat tapahtuman keskeiset yhteyshenkilöt. Jätelain 646/2011 46§:ssa kirjataan tapahtumajärjestäjän vastuusta alueen siisteyden ja roskaantumisen osalta. Tapahtumassa, jossa syntyy jätettä, on sen järjestäjällä velvollisuus huolehtia tapahtuman jätehuollosta. Jätehuolto tulee järjestää siten ettei siitä koidu haittaa terveydelle. Turnauksen koosta ja ammattimaisuudesta riippuen elintarvikelaki velvoittaa tapahtumatoimijoita tiedottamaan liikkuvasta elintarvikehuoneistosta tapahtuvasta myynnistä paikalliselle elintarvikeviranomaiselle. Liikkuvalla elintarvikehuoneistolla tarkoitetaan väliaikaisia myyntipisteitä, kuten kioskeja ja teltoja.

Tapahtumissa ympäristöä kuormittaa myös meluhaitat, joita syntyy liikenteen, ihmisten ja tapahtumissa mahdollisen viihdeteknologian käytön myötä. Melu häiritsee ja vaikuttaa yleiseen viihtyvyyteen. Pitkittyneenä se vaikuttaa ihmisen stressireaktioon ja häiritsee unta (THL 2021). Suomessa yleisötapahtumista, joista syntyy oletettavasti erityisen häiritsevää melua, täytyy tehdä ympäristönsuojelulain 27.6.2014/527 18§:n mukaan kirjallinen ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Jalkapalloturnauksissa meluilmoitus tulee tehdä, jos tapahtumassa käytetään esimerkiksi voimakkaita äänentoistolaitteita, jotka ovat verrattavissa ulkoilmakonserttiin ja melun oletetaan olevan erityisen häiritsevää (Keski-Uudenmaan ympäristökeskus s.a). Harvassa turnauksessa näin kuitenkaan on.

## 5 Opinnäytetyön toimeksiantaja ja tavoite

Kappaleessa esitellään työn toimeksiantajaa Nurmijärven Jalkapalloseuraa ja erityisesti sen turnaustoimintaa, jota tukemaan opas tehdään. Sen lisäksi käydään läpi itse työn ja aiheen valikoitumisen taustaa, sekä työn tavoitteita ja mitä juuri kestävän kehityksen näkökulmalla halutaan saavuttaa.

### 5.1 Toimeksiantaja – Nurmijärven Jalkapalloseura

Nurmijärven Jalkapalloseura eli NJS on vuonna 2004 perustettu nurmijärveläinen jalkapalloseura. Seura syntyi vuonna 2004 Nurmijärven Natevan ja FC Nurmijärven (ent. Nurmijärven Nappulaliiga NNL) yhdistyessä. NJS toimii Nurmijärven kunnan alueella kaikissa kolmessa suurimmassa taajamassa, Klaukkalassa, Nurmijärven kirkonkylällä ja Rajamäessä. Seurassa on noin 1000 jäsentä ja erilaisia ryhmiä on kaikenikäisille 4-vuotiaista aina yli 45-vuotiaisiin. Nurmijärven

Jalkapalloseuran tarkoituksena on tarjota mahdollisuus jalkapallon harrastamiselle kunnan alueella. NJS tarjoaa kaikenikäisille mahdollisuuden harrastaa jalkapalloa, kehittyä pelaajana sekä yksilönä omista lähtökohdistaan käsin joko harrastus- tai kilpailutoiminnan parissa. NJS haluaa olla ”Nurmijärven merkittävin liikuttaja”. Turnauksia NJS järjestää vuositasolla kymmenkunta. Näitä ovat seuran omat Minarit, aikuisten harrasteturnaukset ja K-Citymarket Turnaus.

Minarit ovat seuran nuorimmille ikäluokille suunnattuja yksipäiväisiä tapahtuma. Minareita järjestetään talvikauden aikana Klaukkalan urheilupuistossa sijaitsevassa lämmitetyssä Nurmijärven Sähkö-areenassa. Talvella 2020–2021 oli tarkoitus järjestää yhteensä 13 Minari-tapahtumaa, joista neljä oli suunnattu vuosina 2014 ja 2015- syntyneille lapsille ja yhdeksän, vuosina 2010–2013 syntyneille lapsille.

Minareiden päätavoite on tarjota seuran omille edullisesti pelejä lähellä kotia. Tämän myötä Minari-tapahtumilla ei ole tarkoitus tehdä voittoa. Samalla, kun turnaustoimintaa järjestetään omassa hallissa, saadaan osallistuvien joukkueiden maksuilla kuitenkin mahdollistettua hallin ylläpitoa, vaikka itse turnaus jääkin nollatuotolliseksi. Aikuisten harrasteturnaukset ovat lapsille suunnattujen Minareiden konseptin kopio. Aikuisten harrasteturnauksilla tosin tavoitteina on hauskanpidon ja liikunnallisuuden ylläpitäminen, sekä seuran varainhankinta. Aikuisten harrasteturnauksia oli tarkoitus järjestää kevättalvella 2021 kaksi kappaletta. Talvikauden lisäksi aikuisten turnaustoimintaa on myös ollut kesäisin ulkokentillä.

Molempien yllä esiteltyjen turnausten konsepti on yksipäiväinen turnaus, jossa pelataan 3–4 peliä päivän aikana. Turnauksissa ei jaeta sijoituksia, vaan painopiste tapahtumilla on tarjota pelitoimintaa kaikille halukkaille. Molemmat turnaukset ovat avoimia ja niihin saa ilmoittautua vapaasti. Lapsille järjestetyissä Minareissa tarjolla on kolme eri tasoista sarjaa, jotka ovat harraste, haaste ja kilpa. Näin pystytään tarjota jokaiselle joukkueelle tasaiset ottelut ja kun sijoituksia ei määritellä, on yksittäisen pelin kilpailullinen tasaväkisyys tärkeää.

K-Citymarket Turnaus on NJS:n turnauksista suurin. Kerran vuodessa järjestettävä turnaus on suunnattu alle 9-vuotiaille. Turnaukseen osallistui vuonna 2019 yhteensä kaikkiin sarjoihin 94 joukkuetta. Turnaus pelataan tyypillisesti syys-lokakuun vaihteessa ja täten toimii seuran joukkueiden kesäkauden päätöturnauksena.

## **5.2 Työn tausta ja tarve**

NJS:n turnaustoiminta on ennen työn aloittamista jo aktiivista. Turnaustapahtumia järjestetään vuosittain vajaa kymmenen kappaletta, joka on alueen muihin seuroihin verrattuna melko paljon. Turnauksista seurassa vastaa Turnaus- ja tapahtumavaliokunta, joka suunnittelee ja valmistelee turnaustoiminnan vuositasolla, seuran johtokunnan hyväksyessään ehdotukset. Valiokunnissa jäsenenä toimii seuran täyspäiväisiä työntekijöitä ja vapaaehtoistoimijoita. Toimeksiantaja nosti seuratoiminnan haasteiksi muuttuvan seurayhteisön, jossa henkilöstöä ja vapaaehtoisia vaihtuu aktiivisesta toiminnasta nopeasti. Etenkin vapaaehtoisten tekijöiden toiminnan koetaan olevaan vahvasti henkilösidonnaista, ja työtehtävissä sekä toimintatavoissa ei näin säily jatkumoa henkilöiden vaihtuessa. Turnaustoiminnan oppaalla nähtiin olevan apua uusien turnaustoimijoiden aloittaessa seuran tehtävissä.

Työn ajankohta nähtiin myös otollisena seuralle. Covid19-pandemian myötä suurin osa vuosien 2020 ja 2021 suunnitelluista turnauksista on peruttu ja niiden toteutumisen ajankohtaa siirretty myöhempään. Tämän myötä on ollut paikallaan käydä turnauksia laaja-mittaisemmin läpi ja suunnitella jo olemassa olevia turnauskonsepteja uudelleen. Covid19-pandemian vaikutusten koetaan myös jättävän jälkensä turnaustuotantoon, joten etenkin sosiaalisen kestävyuden mukaisia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä ratkaisuja arvioidaan tapahtumia rakentaessa.

Tapahtumien ja turnausten osalta viime vuosina keskustelu on kiihtynyt niiden negatiivisesta vaikutuksesta kestäväan kehitykseen. Meegan Jones (2010) nostaa teoksessaan esiin tapahtumien kertaluontoisuuden mukanaan tuomat rasitteet ympäristölle. Tapahtumapaikalle rakennetaan ja luodaan infrastruktuuria, joka puretaan

tai hylätään tapahtuman päätyttyä. Kävijöiden mukana syntyy myös jätettä eri muodoissa. Voidaan siis sanoa, että ekologisen kestävän kehityksen kannalta paras tapahtuma ei olisi olemassa. (Jones 2010, VII.) Tapahtumilla on kuitenkin myös positiivisia kestävän kehityksen vaikutuksia. Kappaleen 3.1. case-esimerkeistä huomataan, että tapahtumien kautta voidaan vaikuttaa vallitseviin asenteisiin ja lisätä tietoisuutta kaikille kestävän kehityksen ulottuvuuksille. Suoria positiivisia vaikutuksia tapahtumista syntyy etenkin sosiaaliselle ja taloudelliselle puolelle, sillä tapahtumat tarjoavat ihmisille elämyksiä ja tuovat tuloja paikallisille toimijoille. NJS:n tapahtumatuotanto on pienimuotoista suhteessa case-esimerkkeihin, eikä sen turnauksilla ole suurta negatiivista vaikutusta ekologisuuteen. Kestävän kehityksen sisällyttämisellä oppaaseen nähtiin kuitenkin mahdollisuus toimia vastuullisesti modernin urheiluseuran tavoin.

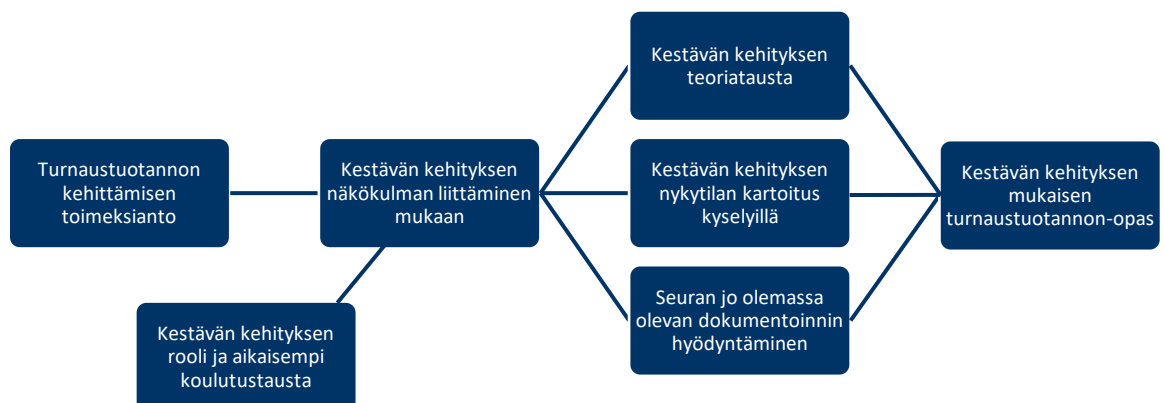
### **5.3 Työn tavoite**

Työn tarkoituksena on luoda opas, joka auttaa Nurmijärven Jalkapalloseuran toimijoita rakentamaan tulevia turnaustapahtumia yhtenäisen pohjan avulla. Oppaan tavoite on tarjota turnauksia järjestäville henkilöille helppokäyttöinen ja helposti luettava paketti, joka sisältää tiedon vaiheista, jotka ovat oleellisia turnauksen järjestämisessä etenkin Nurmijärven alueella ja NJS:n toimintaympäristössä. Samalla oppaan tavoite on herättää seuratoimijaa arvioimaan erilaisten valintojen kestävyyttä ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen näkökulman kautta. Itse opasta lähestytään enemmän visuaalisuuden kuin määrällisen sisällön kautta, jolloin siitä tulee houkuttelevampi ja helpommin lähestyttävä seuratoimijalle.

Oppaan sisällön on tarkoitus antaa ohjeet, mitä turnausjärjestäjän on huomioitava turnausta järjestäessä ja samalla tarjota käytännön vinkkejä toiminnan kestävyuden lisäämiseksi. Näitä esimerkkejä ja ohjeita valitessa on syytä huomioida niiden toteutumisen mahdollisuus toimintaympäristössä, jossa NJS toimii. Jos kestävän kehityksen toimet ovat liian monimutkaisia tai eivät olennaisia tapahtumien koon tai luonteen kannalta, ei toimija löydä yhteyttä oppaan ja oman toiminnan väliltä.

## 6 Työn vaiheet ja menetelmät

Opinnäytetyön toimeksiannon suunnittelu aloitettiin syyskuussa 2020. Työn aihepiiriksi valikoitui vuoden 2021 alussa seuran turnaus- ja tapahtumatuotannon tukeminen. Tarkemmaksi rajaukseksi valikoitui seuran turnaustoiminta, johon vaikutti oma taustani opintojen aikana suoritetuissa turnausprojekteissa ja työkokemus Helsinki Cup Oy:ssa kolmen vuoden ajalta. Kestävän kehityksen näkemys valikoitui työhön myöhemmin, kun työlle haluttiin rajata tarkempi lähestymiskulma, etenkin teoriataustan osalta. Turnaus- ja tapahtumatuottamiseen liittyviä oppaita on tehty opinnäytetöinä Theseus-palveluun useampi ja kestävän kehityksen näkökulma poikkeaa jo tehdyistä turnausoppaista tällä lähestymisellä. Myös työn taustoituksessa noussut kestävän kehityksen roolin kasvu nykypäivän tapahtumissa ja yritystoiminnassa kannusti aiheen valintaan. Oppaan sisältöä suunniteltaessa täytyi kuitenkin muistaa seuran alkuperäinen tarve työlle, eli työn täytyi ensisijaisesti auttaa turnausten järjestämisessä seuran nykyisten resurssien puitteissa.



Kuva 5. Opinnäytetyön eteneminen ja päävaiheet toimeksiannosta oppaan valmistumiseen.

Oppaan sisältö muotoutui kolmen eri tietolähteen avulla, jotka olivat teoriakartoitus, kyselyt ja seuran jo olemassa olevien materiaalien hyödyntäminen. Teoriakartoituksen tarkoituksena oli mahdollisimman laajasti käsitellä tapahtumien ympärillä tehtäviä kestävän kehityksen toimia tapahtuman eri osa-alueiden puitteissa. Kyselyillä haluttiin selvittää, miten kestävä kehitys näkyy tapahtumia tuottavissa organisaatioissa, ja nouseeko heidän käyttämistään toimenpiteissä yhtäläisyyksiä teoriataustaan. Oppaan sisältö keskittyy pääosin Nurmijärven Jalkapalloseuran turnaustuotantoon, joten helppo lähde tiedolle, oli tutustua seuran jo järjestettyjen turnausten dokumentteihin. Näistä

löytyisi onnistumisia, joiden dokumentointi vakioiduksi toiminnoiksi turnaustuotannossa olisi jo entuudestaan seuran toimijoille tuttuja.

## **6.1 Seuran olemassa olevan tiedon hyödyntäminen**

Seuran jo olemassa olevien turnausmateriaalien hyödyntäminen oli tärkeässä osassa työn oppaan sisällön tuottamista. Oppaan ensisijainen tehtävä on auttaa seuran omassa ympäristössä järjestettävien turnauksien tuottamisessa. Siksi jo tehtyjen turnausten materiaaleista löytyvällä tiedolla saadaan vastattua kohtiin, jotka ovat juuri tähän toimintaympäristöön sopivia. Samalla materiaalit voivat tarjota toimivia toimintatapoja, joita ei muuten työhön löytyisi, niin turnaustuotannon kuin kestävän kehityksen osalta. Materiaaleihin tutustumisessa auttoi seuran turnauskoordinaattori Sirpa Laukala, joka toimii samalla turnaus- ja tapahtumavaliokunnan vetäjänä. Hänen kanssaan kävimme läpi ensin työn aihealuetta ja oppaan rakennetta, jonka jälkeen hän osasi paremmin paikantaa materiaalien joukosta sellaiset, joista kokee olevan hyötyä.

Seuran turnausmateriaalia on dokumentoitu säännöllisesti. Materiaalit on koottu Google Drive-kansioon, jonka alta löytyi vuosittaiset arkistoinnit hieman yli kymmenen vuoden ajalta turnauksiin liittyen. Työhön hyödynnettiin pitkälti sisältöä, jota oli käytetty viimeisten parin vuoden aikana tuotetuissa turnauksissa. Tällaista sisältöä olivat muun muassa kunnan liikuntatoimen ja kunnallisten viranomaisten ohjeistukset ja sopimukset. Esimerkiksi kenttäalueiden ajankohtainen hinnoittelu löytyi onneksi seuran jo olemassa olevista materiaaleista, jolloin tietoa ei tarvinnut etsiä uudelleen. Muita materiaaleista nousseita sisältöjä olivat pelitoiminnan suunnitteluun, kenttävarauksiin ja tuomaritoimintaan liittyviä käytänteitä, joita ei tarvitse oppaan kautta muuttaa millään tavalla.

## **6.2 Kyselytutkimuksen tausta ja toteuttaminen**

Tutkimuksesta saatu tieto antoi perusteluja oppaaseen tehdyille valinnoille ja kartoitti kestävän kehityksen roolia turnauksissa ja niitä järjestävissä organisaatioissa. Vastauksista myös tavoiteltiin toimivia kestävän kehityksen mukaisia ratkaisuja, joita turnausjärjestäjät ottavat huomioon turnaustuotannoissaan. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituna kyselytutkimuksena Google Forms-palvelussa, jossa vastaajalle ensin taustoitettiin kestävän kehityksen määritelmää kaikkien kolmen osa-alueen osalta. Taustoitusta tehtiin, jotta vastaajat hahmottaisivat yhtäläisesti kestävän kehityksen kolme ulottuvuutta. Ilman taustoitusta riskinä olisi ollut, että vastaukset keskittyvät vain ekologisen kestävyuden alueelle. Usein ihmiset mieltävät kestävyuden käsitteen

ekologisuuden, vihreyden ja ympäristön ympärille. Liitteessä 1. on esitelty kyselyissä esitetty pohjustus, sekä kysymyspatteristo.

Puolistrukturoitu haastattelu on haastattelun muoto, jossa haastattelu kohdennetaan tiettyihin teemoihin. Tutkimuksessa on jokin teoreettinen käsite, joka muodostaa haastatteluun pääteeman, sekä mahdollisia alateemoja. Puolistrukturoidulle haastattelulle tyypillistä on pääasiassa avoimet kysymykset, joihin ei ole valmiita vastausvaihtoehtoja. Kysymysten esitysjärjestys ei tarvitse olla tarkka. Puolistrukturoitua haastattelua tehtäessä tarvitaan jonkin verran tausta tietoa vastaajasta. (KAMK s.a.) Tässä työssä haastattelun päätemana oli kestävä kehitys ja sen toteutuminen urheilutapahtumissa. Haastattelun alateemoiksi voidaan kysymysten asetteluun mukaan määritellä kestävän kehityksen mukainen tavoiteasettelu ja viestintä, kestään kehityksen johtaminen ja visio kestävän kehityksen suhteen tulevaisuudessa. Kysymysten järjestystä oli mietitty siten, että ne etenisivät mahdollisimman loogisesti turnauksen nykyhetken konkreettisten toimintojen arvioinnista, arvo- ja tavoitesuunnitelmien kautta kohti yrityksen visiosta miten kestävä kehitys näkyy heidän turnauksessaan tulevaisuudessa.

Tutkimus oli alun perin tarkoitus toteuttaa suullisena haastatteluna. Ennen haastatteluja haastateltavaan oltiin yhteydessä puhelimitse, jolloin hänelle esiteltiin työn aihe, tarkoitus ja pyydettiin lupa haastattelun toteuttamiseksi. Yhteydenotossa myös esiteltiin kyselyä ja siihen varattua aikataulua. Vastaajille annettiin puhelimesta myös mahdollisuus osallistua tutkimukseen kirjallisen kyselyn muodossa ja kaikki vastaajat lopulta valitsivat tämän vaihtoehdon, joten haastatteluiden sijaan tutkimus toteutettiin täysin kyselyiden avulla. Tämän ratkaisun etuna oli myös se, että vastaajilla oli näin enemmän aikaa valmistella omia vastauksiaan aiheeseen liittyen.

Tutkimukseen valikoitui turnausjärjestäjiä, jotka järjestävät junioriturnauksia joukkueurheilulajien parissa. Tutkimuksen otosryhmä oli lopulta yhteensä kolme erilaista turnausorganisaatiota, jotka valittiin turnauksen kokoluokan ja kontaktien perusteella. Turnauksiksi valikoituivat Helsinki Cup, Masto Cup ja Tykkimäki-turnaus. Helsinki Cup on Helsinki Cup oy:n järjestämä, Euroopan 3. suurin juniorijalkapalloturnaus. Tykkimäki-turnaus ja Masto Cup taas ovat jalkapalloseurojen järjestämiä tapahtumia. Tykkimäki-turnausta järjestää KJP, joka on Kouvolan alueella toimiva jalkapalloseura. Masto Cup järjestetään Lahdessa ja sen järjestämisestä vastaa FC Kuusysi.

### **6.3 Tulokset**

Kyselyn tuloksilla haluttiin selvittää kestävän kehityksen roolia nykyisissä turnauksissa. Lähestymiseen valikoitui isommat turnaukset, joilla tiedettiin jo olevan kestävyys osana tavoitteitaan ja joissa kestävän kehityksen ratkaisuja tulisi kokonaisvaltaisemmin kaikilla

kolmella kestävyiden ulottuvuudella. Tässä kappaleessa käydään kysymyskohtaisesti turnausorganisaation vastauksia.

### **Miten organisaatiossanne toiminnassa (palveluissa, tuotteissa, tapahtumissa) näkyy kestävä kehitys?**

Kysymyksen vastauksissa organisaatiot avasivat ratkaisuja, joilla kestävä kehitys organisaatioissa toteutetaan. Vastauksista Masto Cup ja Tykkimäki-turnaus erottuvat Helsinki Cupista siinä, että seurasella kestävä kehitys toimet ulottuvat laajemmin koko seuran toimintojen alle kuin yksistään turnauksiin, jotka Helsinki Cup oy:ssa ovat luonnollisesti päätoimintoja. Kaikkien kolmen toimijan vastaukset painottuvat kestävä kehitys ekologisen ulottuvuuden piiriin. Etenkin jätehuolto, ruokailu ja materiaalihankinnat, sekä materiaalien uusiokäyttö nousevat esiin keinoina edistää kestävä kehitys tapahtumasta riippumatta.

Helsinki Cup on kolmesta tapahtumasta suurin ja tämä näkyy etenkin siinä, kuinka paljon palveluita ja turnauksen toimintoja on ulkoistettu tai tuotettu yhteistyössä muiden yritysten kanssa. Masto Cupissa ja Tykkimäki-turnauksessa ratkaisut löytyvät enemmän organisaation itsensä tekemänä, kun taas Helsinki Cup korostaa ratkaisuja, joita on toteutettu yhdessä alan yritysten kanssa ja joilla on pääsääntöinen vastuu toteuttaa kestävä kehitys toimet. Helsinki Cup itse on ollut kilpailutusvaiheessa ja sopimusten jälkeisessä suunnittelussa osaltaan kertomassa tavoitteitaan ja suunnittelemassa millaisia toimintoja vaaditaan.

Nostoja kestävä kehitys mukaisista toiminnoista:

- *Kioskeilla on tarjottavana kestävä kehitys mukaisia puutarjoiluastioita*
- *Kioskien logistiikka pyrkii suunnittelemaan ajoreittinsä niin, ettei turhia ajoja joudu tekemään*
- *Materiaaleja monivuotisesti, jotta käytettävyyden ja kestävä kehitys säilyisi näissäkin.*
- *Tavoitteemme on palkata kesätöihin alueen nuoria, jotka saamme toivottavasti tätä kautta sitoutettua toimintaamme pidemmäksikin aikaan*
- *Ollaan luovuttu painettavista käsiohjelmista ja turnausdiplomeista*
- *Turnauksen ottelupallot uusiokäytetään seuran muissa toiminnoissa*
- *Otteluohjelmat sijoitellaan siten, että logistisesti yhden joukkueen ei tarvitse päivän aikana liikkua turnauskentältä mihinkään*
- *Luopuneet myös turhan materiaalin hankinnoista, kuten turnauspaidat, juomapullot, kassit jne.*



- *Viestinnässä tuodaan julkista liikennettä, ja joukkueita kannustetaan saapumaan kimppekyydein ja esimerkiksi junia hyödyntäen*

### **Kuka tai ketkä organisaatiossanne vastaavat kestävästä kehityksestä toteutumisesta?**

Kaikki kolme turnausorganisaatiota vastasivat, ettei itse kestävästä kehityksestä vastaa tietty yksittäinen henkilö. Toimitusjohtajan, toiminnanjohtajan ja turnauspäällikön nähtiin vastaamassa virallisista dokumenteista kuten sopimuksista aiheeseen liittyen, mutta käytännön toteutuksen suunnittelun koettiin jakautuvan eri rooleissa toimiville henkilöille. Käytännön toteutuksessa kestävyys nähtiin loppukädessä kuuluvan jokaisen organisaatiossa työskentelevän toimintaan, tittelistä riippuen.

### **Millä tavalla kestävä kehitys näkyy organisaationne brändissä tai arvoissa?**

#### **Millaisia tavoitteita organisaationne on asettanut kestävästä kehityksestä edistämiseksi?**

Turnausten järjestäjien mukaan heidän arvoissaan ja tavoitteissaan näkyy kestävä kehitys. Jokainen turnaus nosti tavoitteissaan esiin paikallisuuden ja paikallisten yhteistyökumppanuuksien roolin omalle brändilleen. Tälle nähtiin niin ekologista kuin taloudellista kestävyttä lisääviä vaikutuksia. Tällaisia olivat muun muassa kuljetusten ympäristövaikutusten pienentäminen ja paikallisten yritysten taloudellinen tukeminen hankinnoilla.

### **Millaisena näet kestävästä kehityksestä roolin organisaationne toiminnassa 5 vuoden kuluttua?**

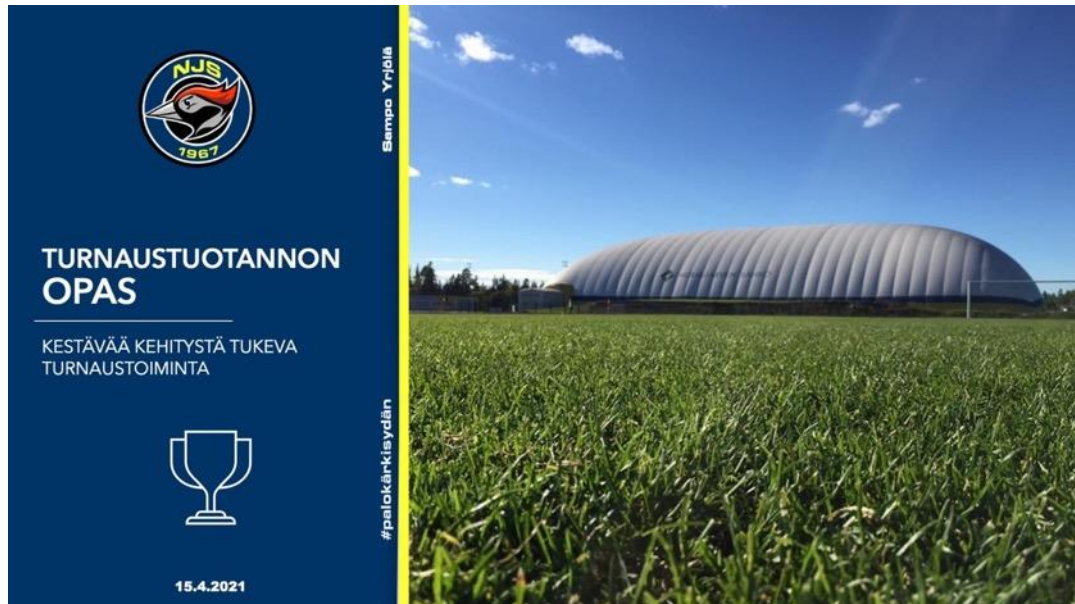
Tähän kysymykseen jokaisella toimijalla oli osaltaan samanlainen näkemys, mutta eri lähtökohdista. Jokainen vastaaja uskoi toiminnassaan kestävästä kehityksestä tulevan näkyvämmäksi osaksi. Synä nousi esiin organisaation kehitys, yhteistyökumppaneiden kestävyys lisääntymisen vaikutus ja alueellinen kestävästä kehityksestä rooli.

Tykkimäki-turnaus, jota KJP järjestää, on perinteinen turnaus, jota on järjestetty historian aikana 13 kertaa. KJP organisaationa koki muutoksia vuoden 2020 aikana ja nykyisen KJP:n seuran alle yhdistyi viisi Kouvolan alueen junioriseuraa. Kyselyiden vastauksissa nähtiin, että seuran arvot ja etenkin turnausten arvot tulevat muovautumaan lähivuosina tarkemmin ja uskottiin, että kestävä kehitys tulee voimistumaan, toki riippuen sisäisistä ja ulkoisista tekijöistä. Lähitulevaisuudessa Tykkimäki-turnauksessakin haluttiin lisätä juuri

yhteistyökumppaneiden osallistamista kestävän kehityksen toteuttamiseen ja tätä vahvistamaan, oli onnistunut yhteistyö vuodelta 2020. Masto Cupissa kestävän kehityksen roolin nähtiin saavan jatkossa saavan positiivisia vaikutteita Lahden alueen kestävästä imagosta. Tässä työssä Lahden alueen kestävän kehityksen noste nousi esiin jo aikaisemminkin teoriataustassa esitellyssä Lahti2017 case-esimerkissä. Helsinki Cupissa kestävän kehityksen osalta panostusta tullaan tekemään myös kumppanuuksiin ja yhteistöihin. Yritysten kestävyys tulee lisääntymään, minkä nähtiin lisäävän myös turnauksen kestävyttä, sillä ostopalveluiden osuus on niin suuri turnauksen toteuttamisessa.

## 7 Oppaan sisältö

Opinnäytetyön toiminnallisena osuutena oli luoda käytännöllinen opas tapahtumajärjestämisestä Nurmijärven Jalkapalloseuran käyttöön. Opas on esitelty työn liitteessä 2. Opas tuotettiin käyttäen Powerpoint-ohjelmistoa. Opas haluttiin toteuttaa enemmän visuaalisena oppaana, kuin raporttimaisena tuotoksena. Oppaan ulkoasun pohjana käytettiin seuran graafista ohjeistusta ja sen myötä luotua Powerpoint-mallia. Kuva 6. sisältää valmiin työn kansisivun.



Kuva 6. Turnausoppaan kansisivu. Opas luotiin Nurmijärven Jalkapalloseuran graafista ohjeistusta mukailen.

Oppaan sisällön runkoa lähdettiin rakentamaan seuran nykyisten turnausprosessien pohjalta. Otsikkotasoinen nousi aihealueita, jotka nykyisinkin esiintyvät seuran turnauksissa ja joihin nykyisissä materiaaleissa annetaan ohjeita. Näitä otsikoita täydentämään valikoitui teoriataustassakin käsitelty turnaustuotannon vaiheet ja kestävä kehityksen määritelmä. Oppaan sisällysluettelon aiheet sisälsivät yhden dian jokaista aihetta kohden. Oppaan sisällysluettelo on esitelty alla.

1. Mitä on kestävä kehitys?
2. Ideana turnaus
3. Turnaustuotannon vaiheet
4. Turnauksen organisointi
5. Turnauksen sidosryhmät
6. Tapahtumapaikat
7. Kenttäalueet
8. Pelitoiminnan suunnittelu
9. Jätehuolto
10. Kioskitoiminta

Oppaan kolme ensimmäistä otsikkoa sisälsivät tietoa enemmän kestävästä kehityksestä ja turnaustuotannon prosessin aloittamisesta ja vaiheista. Sen jälkeen oppaassa esiteltiin aihealueittain toimenpiteitä, joita seuran nykyisessä toimintaympäristössä on syytä tehdä ennen turnausta. Samalla näihin aihealueisiin tarjottiin kestäväen kehityksen mukaisia ratkaisuehdotuksia ja vinkkejä. Turnauksen eri aihealueita käsittelevien diojen rakenne oli samanlainen ja esitelty Kuvassa 7., jossa on kerrottu Nurmijärven liikuntapaikoista, jotka soveltuvat tapahtuma ja turnaustuotantoon.



**TAPAHTUMAPAIKAT** 



**Nurmijärvi**

**Liikunta-alueiden työnjohto**  
Kalle Koski - 040 317 4033  
kalle.koski@nurmijarvi.fi

**KESTÄVIÄ RATKAISUJA**

- ❑ Suunnittele tapahtumapaikan esteettömyyttä - onko paikalle pääsy pyörätuolilla, ovatko alueen palveluiden opasteet selkeät?
- ❑ Tarjoa turvalliset pysäköintipaikat, pyörille ja lastenrattaille.
- ❑ Viesti kunnan liikuntatoimelle ja kenttäalueiden henkilökunnalle suunnitelmista ja tavoitteista hyvissä ajoin. Näin ratkaisuiden ja kehitysmuutosten tekeminen on mahdollista resurssien salliessa.
- ❑ Resurssi alueella jo olevat saniteettitilat ja jätteasiat. Tarvittaessa lisää kapasiteettia ja suunnittele puhdistus ja tyhjennys yhdessä alueesta vastaavien kanssa.
- ❑ Suunnittele kuljetukset (kioski, tavarantoimitukset) ja huoltoliikenne sujuvasti ja niin, ettei siitä aiheudu häiriötä kävijälle.

**KLAUKKALAN URHEILUALUE**  
Kisatie 9, 01800 Klaukkala

Puh. 040 317 4003  
liikuntapaikat.klaukkala@nurmijarvi.fi



**RAJAMÄEN URHEILUALUE**  
Kiljavantie 4, 05200 Rajamäki

Puh. 040 317 4007  
liikuntapaikat.rajamaki@nurmijarvi.fi



Kuva 7. Tapahtumapaikkoja esittelevä oppaan sivu, joka havainnoi oppaan visuaalista toteutusta.

33

## 8 Pohdinta ja johtopäätökset

Työn tavoite oli kartoittaa mitä on kestävä kehitys urheilutapahtumissa, miten sitä voidaan toteuttaa, sekä luoda Nurmijärven Jalkapalloseuralla turnaustuotannon opas, jossa on huomioitu nämä kestävä kehityksen näkökulmat. Työn haasteena oli etenkin kestävä kehityksen laaja-alaisuus aihealueena ja sen myötä teoriataustan rajaamisen vaikeus. Mitkä kestävä kehityksen osa-alueet ovat olennaisia, ja mitkä eivät istu urheilutapahtumien ja tarkemmin jalkapalloturnausten konseptiin? Tähän avuksi toteutettiin kyselyt juuri turnauksia tuottaville toimijoille, joiden vastauksien avulla saataisiin esiin jo hyväksi koettuja käytänteitä ja mitä kestävyuden osa-alueita he painottavat omassa toiminnassaan. Tutkimuksen otoskoko jäi kuitenkin melko pieneksi johtuen osittain opinnäyteprosessin rajallisesta aikataulusta. Saaduissa vastauksissa on myös huomattavissa se, että kysymyksiä aseteltiin olisi voinut käyttää kohdennetumpia kysymyksiä. Nyt vastauksissa nousi esiin toimijoiden välisiä yhtäläisyyksiä, jotka he olivat kuitenkin vastanneet kyselyn eri kohdissa.

Tapahtumien osalta tässä työssä keskityttiin keinoihin, joilla luoda kestävä kehityksen mukaisia tapahtumia. Työssä ei keskitytty sen suuremmin tapahtumien jo perusluontoiseen haasteeseen olla epäkestäviä. Tapahtumat ovat usein kertaluontoisia. Niihin tehtävät hankinnat ja infrastruktuuri on mitoitettu kestävä ja riittämään tapahtuman ajan, jättäen jälkeensä jätettä, joka ei synny yhtä säännöllisesti ja hallitusti kuin muut yhteiskunnan jätevirrat. Tämän haasteen nostaa esiin niin teoriaosuudessa Meegan Jones (2010) teoksessaan *Sustainable Event Management – A practical Guide*, kuin haastatteluissa Helsinki Cupin organisaatio. Usein nykypäivän yritykset ja tuotteet, jotka eivät lähtökohdiltaan ole kestävä kehityksen mukaisia, tekevät niin sanottuja kompensatioita eli hyvittävät kestävä kehityksen kuormituksensa, laittamalla resurssejaan jostain toista kanavaa pitkin kestäviin ratkaisuihin. Usein kompensointi tapahtuu rahallisesti johonkin projektiin, jossa tehdään kestävä kehityksen mukaisia toimia. Kompensoinnilla voidaan myös viestiä sitä, että kestävä kehityksen haasteet tunnustetaan ja niiden eteen halutaan tehdä jotain. Kompensointi ei ole pitkässä juoksussa ratkaisu kestävä kehityksen ongelmien poistamiseen, mutta on keino lisätä tietoisuutta ja vähentää nykyisten toimien vaikutusta (Jones 2010, 120–130).

### 8.1 Työn käyttöönotto

Työn tarkoitus oli kerätä yhteen kootusti tietoa siitä, miten järjestää turnaus Nurmijärven Jalkapalloseuran toimintaympäristössä. Työn kohteena on seuran turnauksia järjestävät tahot eli tällä hetkellä seuran tapahtuma- ja turnausvaliokunta. Tällä hetkellä valiokunnassa toimivat henkilöt tietävät jo mitä turnauksen järjestäminen vaatii. Työ

haluaa kuitenkin vastata siihen tilanteeseen, kun nykyiset toimijat lopettavat seurassa ja turnauksia tulee järjestämään uudet henkilöt. Työn tarvetta esitellessä seuratoiminnan haasteena nähtiin juuri tiedon dokumentointi ja sen siirtyminen vanhoilta toimijoilta uusille. Oppaan on tarkoitus olla tähän apuväline, sillä sen alle on kerätty tiivistetyksi ne vaiheet mitä turnauksissa nähdään. Osa tiedosta saattaa muuttua ajan kuluessa, mutta suuremmat aihealueet ja turnausprosessiin valmistaminen pysyvät varmasti pidempään samankaltaisina.

Kestävän kehityksen osuus oppaasta ei siirry käyttöön itsestään. Nykyisillä toimijoilla on varmasti omat tapansa toimia nykyisellään ja jos ne ovat ristiriidassa kestävän kehityksen periaatteiden kanssa, ei pelkän oppaan antaminen välttämättä muuta ajattelutapaa. Tähän tarvitaan laajempaa kestävän kehityksen sisällyttämistä seuran arvoihin ja toimijoiden itsensä aiheen sisäistämistä ja kiinnostusta.

## **8.2 Työn tulevaisuus ja jatkokehitys**

Työn eli oppaan kehittäminen toivottavasti jatkuu seuran sisällä, etenkin turnausta tuottavien tahojen toimesta tulevaisuudessakin. Itse opasta ei vielä tässä kohtaa ole kokeiltu käytännön tasolla laisinkaan, joten on hyvin mahdollista, että ensimmäisten tapahtumien myötä oppaaseen löytyy uusia näkökulmia ja havaintoja, joita ei tässä kohtaa ole osattu nähdä. Kestävä kehitys tulee todennäköisesti kasvattamaan rooliaan urheiluseuratoiminnassa ja tapahtumatuotannossa, joten myös työn merkitys sitä myöden kasvaa. Tällöin työtä on toivottavasti jo hyödynnetty seuran tapahtumissa ja näistä tapahtumista on saatu sataa siitä, mitkä kestävän kehityksen osa-alueet ovat seuran toiminnassa keskiössä, ja oppaan painopistettä voidaan kohdistaa näihin.

## Lähteet

Elintarvikelaki 13.1.2006/23. Luettavissa:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060023?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=elintarvikelaki> Luettu: 19.3.2021

Helsingin kaupungin ympäristölautakunnan päätöksen 1. liite. Diaarinumero HEL 2014-000931. Luettavissa:

<https://dev.hel.fi/paatokset/media/att/ff/ffe5c4441696e427c25853fa1d3505cbdb7ff593.pdf>  
Luettu 21.3.2021

Helsingin kaupunki 2018. Roskat riviin! – Jätehuollon fiksuimmat käytännöt ja parhaat vinkit tapahtumajärjestäjille. Luettavissa: <https://www.hel.fi/static/ymk/esitteet/roskat-riviin.pdf> Luettu 20.3.2021

Helsingin kaupunki 2020. Helsingin kaupungin ympäristötoimi. Siisti Tapahtuma! – ympäristöopas tapahtumajärjestäjille. Luettavissa:

<https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/esitteet/siisti-tapahtuma-2020.pdf>. Luettu: 20.3.2021

Helsinki Cup 2019. Helsinki täyttyy vuosittain viikoksi jalkapalloväestä. Luettavissa:

<https://helsinkicup.fi/turnausinfo/kumppanit/helsingin-kaupunki/> Luettu: 15.3.2021

HSY 2020. Helsingin seudun ympäristötoimi. Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen jätehuoltomääräykset. Luettavissa: <https://julkaisu.hsy.fi/paakaupunkiseudun-ja-kirkkonummen-jatehuoltomaaraykset.html#c0dTNEZzu0> Luettu: 20.3.2021

Iiskola-Kesonen, H. 2004. Mitä, miksi kuinka? – Käsikirja tapahtumajärjestäjille. Suomen Liikunta ja Urheilu ry. SLU-julkaisusarja 10/04. Suomen Graafiset Palvelut

Jones, M. 2010. Sustainable event management: Practical guide. London: Earthscan.

Jätelaki 17.6.2011/646. Luettavissa:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110646?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=jatelaki> Luettu: 18.3.2021

KAMK s.a. KAMK – Univesrity of Applied Sciences. Haastattelu. Luettavissa:

<https://www.kamk.fi/fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Aineiston-keruumenetelmat/Haastattelu> Luettu: 13.4.2021

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus s.a. Meluilmoitus. Luettavissa:  
[https://www.keskiuudenmaanymparistokeskus.fi/sivu.tmpl?sivu\\_id=7371](https://www.keskiuudenmaanymparistokeskus.fi/sivu.tmpl?sivu_id=7371) Luettu:  
12.3.2021

Kuluttajaturvallisuuslaki 22.7.2011/920. Luettavissa:  
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110920?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kuluttajaturvallisuuslaki> Luettu: 20.3.2021

NJS s.a. Nurmijärven Jalkapalloseura – Seura. Luettavissa:  
<https://www.njs.fi/seura/23/seura> Luettu: 17.3.2021

Parkkinen, N., Ahokas, K., Harmoinen, T., Kankkunen, T., Koljonen, E., Nessling, V.  
2019. Opas kestäviin ruokapalveluihin yleisötapahtumassa. Kaakkois-Suomen  
ammattikorkeakoulu. Luettavissa:  
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/267231/URNISBN978-952-344-220-7.pdf?sequence=5&isAllowed=y> Luettu: 18.3.2021

Pelastuslaki 29.4.2011/379. Luettavissa:  
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=pelastuslaki> Luettu: 21.3.2021

SITRA 2017. The most sustainable sports event ever. Luettavissa:  
<https://media.sitra.fi/2017/12/12091557/sitralahti20171.pdf> Luettu: 9.4.2021

SITRA 2018. Vinkkejä kestävien tapahtumien toteuttamiseen – hiihtokilpailuista  
kokouksiin. Luettavissa: <https://www.sitra.fi/blogit/vinkkeja-kestavien-tapahtumien-toteuttamiseen-hiihtokilpailuista-kokouksiin/> Luettu: 19.3.2021

Suopotkupallo 2019. Suopotkupallon MM-kisojen Info-sivu. Luettavissa:  
<https://suopotkupallo.fi/info/> Luettu: 15.3.2021

THL 2021. Terveys- ja hyvinvoinnin laitos. Melu. Luettavissa:  
[https://thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/melu#melun\\_aiheuttamat\\_terveyshaitat](https://thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/melu#melun_aiheuttamat_terveyshaitat) Luettu:  
12.2.2021

Tokyo2020 2018. The Tokyo Organising Committee of the Olympic and Paralympic  
Games. Tokyo 2020 Olympic and Paralympic Games Sustainability Plan Version 2.



Luettavissa:

<https://gting.tokyo2020.org/image/upload/production/onmnctjwrkussfuwurpb.pdf> Luettu: 12.4.2021

Tokyo2020 2020. The Tokyo Organising Committee of the Olympic and Paralympic Games. Sustainability Pre-Games Report – Sustainability Highlights. Luettavissa: <https://gting.tokyo2020.org/image/upload/production/juykxnxjkjk19msywwad.pdf> Luettu: 12.4.2021

Ulkoministeriö 2018. Kestävää kehitystä ja hyvinvointia vuoteen 2030 – kaikille ja kaikkialla maailmassa. Luettavissa: [https://um.fi/documents/35732/0/UAM\\_Kestävä-kehitys\\_A4\\_0210018.pdf/f9652c4e-8702-99db-0e67-01a33aa1bf4d?t=1540749638568](https://um.fi/documents/35732/0/UAM_Kestävä-kehitys_A4_0210018.pdf/f9652c4e-8702-99db-0e67-01a33aa1bf4d?t=1540749638568) Luettu: 8.3.2021

UNDP 2020. United Nations Development Programme. Human Development Report 2020 The next frontier - Human development and the Anthropocene. Luettavissa: <http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr2020.pdf> Luettu 9.3.2021

Vallo, H. & Häyrinen, E. 2014. Tapahtuma on tilaisuus: Tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. 4. uud. p. Helsinki: Tietosanoma.

Valtioneuvoston kanslia s.a. Mitä on kestävä kehitys. Luettavissa: <https://kestavakehitys.fi/kestava-kehitys> Luettu: 7.3.2021

Van der Wagen, L., White, L. & Van der Wagen, M. 2010. Events management: For tourism, cultural, business and sporting events. 4th ed. Frenchs Forest: Pearson.

VANOC 2008. Vancouver Organizing Committee for the 2010 Olympic and Paralympic Winter Games. Sustainable Sport and Event Toolkit (SSET). Luettavissa: <https://content.whistler.com/events/downloads/sustainable%20sport%20and%20event%20toolkit.pdf> Luettu: 17.3.2021

Virtanen, M. 9.4.2021. Ympäristöpäällikkö. Lahti2017-hiihdon maailmanmestaruuskisat 2017. Puhelinhaastattelu.

Visit Finland s.a Työkaluja vastuullisuuteen ja viestintään – vastuullisen matkailuyrityksen käsikirja. Luettavissa: [https://www.businessfinland.fi/globalassets/finnish-customers/02-build-your-network/visit-finland/julkaisut/tyokaluja\\_vastuullisuusviestintaan\\_a5-web.pdf](https://www.businessfinland.fi/globalassets/finnish-customers/02-build-your-network/visit-finland/julkaisut/tyokaluja_vastuullisuusviestintaan_a5-web.pdf)

Luettu: 12.3.2021

World Commission on Environment and Development. 1987. Our common future. Oxford: U Oxford. Luettavissa: <http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf> Luettu: 8.2.2021

Ympäristöministeriö s.a. Mitä on kestävä kehitys. Luettavissa: <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys> Luettu: 7.3.2021

Ympäristönsuojelulaki 27.6.2014/527. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140527?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=ymparistosuojelulaki> Luettu: 14.3.2021

## Liitteet

### Liite 1. Kyselytutkimuksessa käytetty kysymyspatteristo ja pohjustus aiheeseen.

”Kestävä kehitys on maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti tapahtuvaa jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, jonka päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet. Tämä tarkoittaa myös, että ympäristö, ihminen ja talous otetaan tasavertaisesti huomioon päätöksenteossa ja toiminnassa.”

(Ympäristöministeriö s.a)

Kyselytutkimus on osa opinnäytetyötä, jossa toteutetaan kestävän kehityksen mukaisen turnaustuotannon opas. Opasta varten kyselyillä kartoitetaan kestävän kehityksen roolia jo olemassa olevissa turnauksissa ja tapahtumissa, sekä sitä miten turnaustoimijat näkevät kestävän kehityksen roolin organisaatiossaan ja toiminnassaan nyt, sekä tulevaisuudessa.

Kiitos jo etukäteen vastauksistasi.

Sampo Yrjölä

Haaga-Helia Ammattikorkeakoulu

Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelma

sampo.yrjola@yrjola.fi

040-3576136

Miten organisaatiossanne toiminnassa (palveluissa, tuotteissa, tapahtumissa) näkyy kestävä kehitys?

Kuka tai ketkä organisaatiossanne vastaavat kestävän kehityksen toteutumisesta?

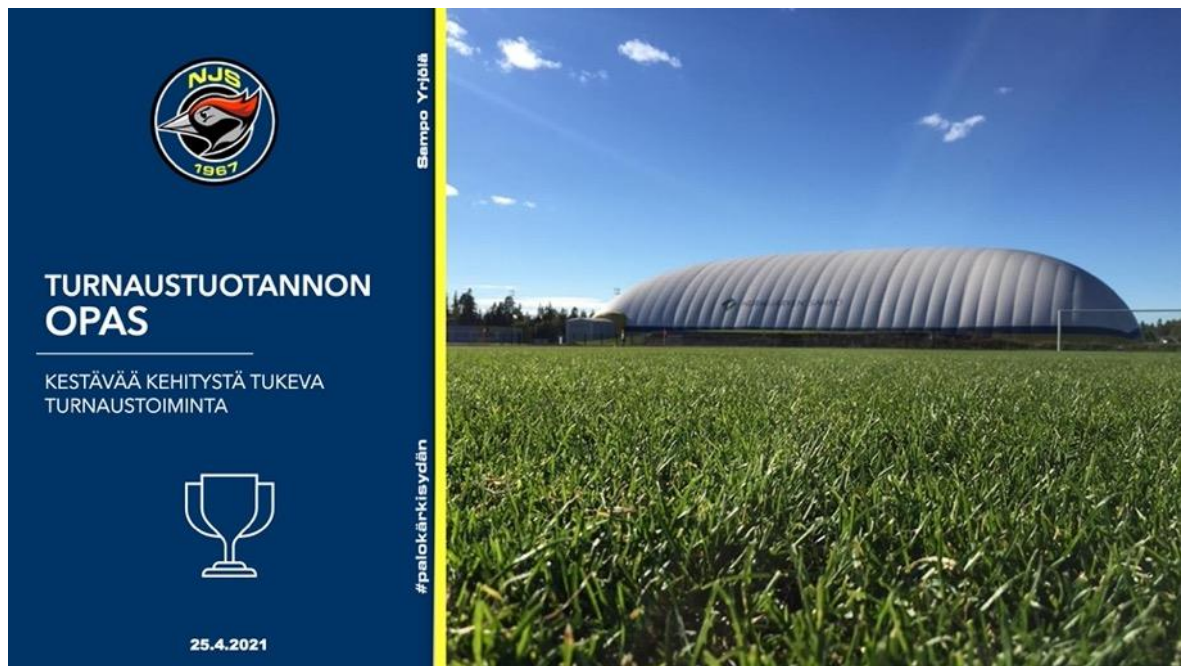
Millä tavalla kestävä kehitys näkyy organisaationne brändissä tai arvoissa?

Millaisia tavoitteita organisaationne on asettanut kestävän kehityksen edistämiseksi?

Miten näitä tavoitteita konkreettisesti mitataan tai millaisia tunnuslukuja toiminnassa seurataan, esimerkiksi syntyneiden jätemäärien, nuorten työllistämisen ja ostojen paikallisuuden suhteen?

Millaisena näet kestävän kehityksen roolin organisaationne toiminnassa 5 vuoden kuluttua?

## Liite 2. Kestävää kehitystä tukevan turnaustuotannon opas



### LUKIJALLE

Tämän turnausoppaan on tarkoitus tarjota turnausjärjestäjälle olennaisimmat tiedot ja informaatiot siihen, mitä turnauksen järjestäminen Nurmijärvellä vaatii. Ja jos turnaus on vasta haaveen tasolla, pääset alkuun myös ideoinnin prosessissa. Huomioi, että opas on kirjoitettu kevättalvella 2021 ja yhteystiedot, tarkat luvut ja muut voivat muuttua ajan myötä.

Oppaan läpi kulkevana teemana on kestävä kehitys. Saat oppaasta tietoa siitä mitä kestävä kehitys on, miten se näkyy kaikkialla turnaustuotannossa ja millaisia ratkaisuja voit tehdä turnauksessa edistääksesi kestävyttä. Oppaan kestävän kehityksen rooli on saavuttanut tavoitteensa, kun toimintoihin syntymään uusia tapoja toteuttaa kestävää kehitystä, sellaisia joita ei tähän oppaaseen osattu nähdä mukaan.

### SISÄLTÖ

- Mitä on kestävä kehitys?
- Ideana turnaus
- Turnaustuotannon vaiheet
- Turnauksen organisointi
- Turnauksen sidosryhmät
- Tapahtumapaikat
- Kenttäalueet
- Pelitoiminnan suunnittelu
- Jätehuolto
- Kioskitoiminta



## MITÄ ON KESTÄVÄ KEHITYS?



#pelokärkiäydän

"Kestävä kehitys on maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti tapahtuvaa jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, jonka päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet. Tämä tarkoittaa myös, että ympäristö, ihminen ja talous otetaan tasavertaisesti huomioon päätöksenteossa ja toiminnassa."

-Ympäristöministeriö

### Ekologinen kestävyys

Ekologinen kestävyys on luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien toiminnan varmistamista sekä ihmisten toiminnan sopeuttamista siihen niin, että luonnon kestävyys ei ylitä saastuksen tai luonnonvarojen liiakäytön takia.



### Sosiaalinen kestävyys

Sosiaalisen kestävyuden tarkoituksena on taata, että kaikilla ihmisillä on mahdollisuus perustarpeisiin, kuten ruokaan, koulutukseen ja sananvapauteen. Sosiaalista kestävyttä on ihmisen hyvinvointi, niin fyysisesti, henkisesti ja sosiaalisesti.

### Taloudellinen kestävyys

Taloudellisella kestävyydellä tarkoitetaan tasapainoista kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen hävittämiseen eikä velkaantumiseen.



## IDEANA TURNAUS

Kun ajatuksena on turnauksen toteuttaminen, on suunnittelun alkutaipaleella hyvä pysähtyä ja vastata seuraaviin kohtiin.

Kun turnauksen palveluajatus - miksi, mitä, kenelle ja milloin - on määritelty, ohjaavat vastaukset muiden turnauksen palveluiden suunnittelua.



### MIKSI?

Miksi turnaus järjestetään? Mikä sen tarve on? Turnaus voi olla esimerkiksi varainhankinnallinen tai nollatuloksellinen, tarjoten seuran omille junioreille pelejä lähellä ja tuoden tuloja alueelle. Tällaisia ovat muun muassa seuran Minarit.



### KENELLE?

Turnauksissa kohderyhmän valinta on luonnollinen osa jo turnauksen perusideaa. Turnauksen monet toiminnot kuitenkin riippuvat tästä. Kuinka isolla kentällä mikäkin ikäluokka pelaa, entä millainen peliaika? Millaisia palveluita tarvitaan kohderyhmä tarvitsee ja arvostaa - Aikuisten harraste vs. Nappulat?



### MITÄ?

Mitä turnauksella tarjotaan? Onko harraste- vai kilpaturnaus? Onko avoin vai kutsuturnaus? Mitä kysymykseen vastaamalla määrittelet turnauksen luonnetta eli näkökulmaa jolla palveluiden suunnitteluun ja viestintään lähestytään.



### MILLOIN?

Suomen kesä on lyhyt ja täynnä turnauksia ja pelejä. Turnauksen ajankohtaa määriteltessä on hyvä miettiä seuran omien joukkueiden kausirytmää, mitä turnauksella tarjotaan sen tueksi? Samalla on syytä vilkaista mitä ympärillä tapahtuu, millainen kilpailu alueella on?

	TAVOITTEIDEN MÄÄRITTELY	SUUNNITTELU	TURNAUKSEN TOTEUTUS	TURNAUKSEN JÄLKEEN
<b>TURNAUKSEN TAVOITTEET</b>	MITTARIT TAVOITTEIDEN SEURAAMISEKSI PROJEKTIN AIKATAULU TOTEUTUKSISTA	TAVOITTEIDEN JA ARVOJEN VIESTINTÄ		TULOKSET TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
<b>PELITOIMINNAN SUUNNITTELU</b>	KOHDERYHMÄN TUNNISTAMINEN TURNAUKSEN KESTON MÄÄRITTELY	OTTELUOHJELMAT SÄÄNNÖT PELINOHJAAJAT	PALKINNOT ITSE TURNAUS	DOKUMENTOINTI
<b>MARKKINOINTI JA VIESTINTÄ</b>	MARKKINOINTI-SUUNNITELMA MAINOSTAMINEN	SISÄINEN VIESTINTÄ ULKOINEN VIESTINTÄ	VALOKUVAAMINEN	KIITOKSET JÄLKIMARKKINOINTI
<b>SIDOSRYHMIEN TUNNISTAMINEN</b>	YHTEISTYÖ-KUMPPANIT VIRANOMAISVAATIMUKSET PELASTUSTOIMI	YHTEISTYÖKUMPPANIT HENKILÖKUNTA REKRYTOINTI	PEREHDYTTÄMINEN SISÄINEN VIESTINTÄ	KIITOKSET PALAUTE AJANKAUPPANEUVOSTON KOKOUKSIIN HENKILÖKUNTAVAATIMUKSET
<b>PALVELUT</b>	BUDJETIN MÄÄRITTELY	HYGIENIA SAITEETITILAT RUOKAPALVELUT KAAVIOITAMINEN JÄTEHUOLTO SUUNNITTELU	HANKINNAT KIERRÄTYS	TULOSLASKELMA MYNNIT
<b>TAPAHTUMA-PAIKKA</b>	TURVALLISUUS TURVALLISUUS TURVALLISUUS TURVALLISUUS	LIIKENNE JA LIIKKUMINEN MATERIAALIT OPASTEET KYLTITYKSET	RAKENTAMINEN PYSÄKOINTI	UUSIOIKÄYTTÖ MATERIAALIT SIIVOAMINEN
Suhteellinen kesto koko turnausprosessista	<b>15%</b>	<b>65%</b>	<b>5%</b>	<b>15%</b>



## TURNAUKSEN ORGANISOINTI

Seuran turnausten organisoinnista vastaa turnaus- ja tapahtumavaliokunta. Ennen turnausta organisoinnissa tulee huomioida myöhemmin tässä oppaassa esiteltävät kohdat. Näitä ennen on kuitenkin tehtävä paljon pohjatyötä, jota esitellään täällä sivulla.

### PROJEKTIN AIKATAULU TEHTÄVÄLISTA

Projektin alussa tehdyllä suunnitelmalla rytmität ja aikataulutat prosessien kulkua. Tähän valiokunnalla on olemassa jo pohjia.

### VIRANOMAISVAATIMUKSET PELASTUSTOIMI

Tapahtumaa luotaessa hyvä tutustua millaisia vaatimuksia tapahtumalle on. Näitä voivat olla tapahtumailmoitus poliisille, jäteilmoitus ja turvallisuus suunnitelma.

### BUDJETIN MÄÄRITTELY

Yleisimmät turnaukset tulo- ja menovirrat.

### MARKKINOINTI-SUUNNITELMA

Viestinnän kannalta suunnittelussa nousee esiin, milloin ja mitä markkinoidaan. Mitkä on mainonnan kanavat?

### MITTARIT TAVOITTEIDEN SEURAAMISEKSI

Turnauksen alussa luotujen tavoitteiden toteutumista on syytä mitata, jotta niiden toteutumista voidaan arvioida.

Tulot	Menot
Sponsorit	Palkat
Osallistumismaksut	Kenttäkulut
Kioskimyynni	Pelinohjaus
Majoitus	Materiaalit
	Hankinnat



## TURNAUKSEN SIDOSRYHMÄT



### TALKOOLAISET JA VAPAAEHTOISET

Seuran turnauksien suurin henkilöresurssi on talkoolaiset. Seuran turnauksissa talkoot on jaettu joukkuekohtaisesti. Talkoolaisia voidaan hyödyntää monella eri sektorilla ja alla on esitetty yleisempiä seuran turnauksissa esiintyviä rooleja.

#### TURNAUSVALMISTELUT

Kenttien viimeistely alueesta riippuen. Opasteiden kiinnitys. Kioskien ja turnausteltojen kasaaminen.

#### KAHVIO

Tehtäviä kahvin ja tuotteiden valmistamisessa, myynnin toteuttamisessa ja muun muassa grillaamisen parissa.

#### LEIPOMINEN

Turnauksen kahvioletuotteista osa leivotaan talkoiden voimin ja tähän tarvitaan käsiä. Tuen ja ohje et saat turnausvaliokunnalta.

#### LIIKENTEENOHJAUS

Vastaa alueen liikenteenohjauksesta. Valvoo liikenteen sujumista ja ohjaa pystäköintiä, jotta tila riittää.



#### KISATOIMISTO

Asiakaspalvelu joukkueille ja pelinohjaajille. Tulospalvelun ylläpito sähköisesti. Materiaalien ylläpito kuten pallojen säilytys ja palkintojen jako.

#### EA-VASTAAVA

Tarjoaa apua pienempiin kolhuihin ja jakaa tarvittaessa perus EA-välineistöä. Ambulanssin ohjeistus alueelle.

#### OHEISOHJELMA

Toteuttamassa turnauksen oheisohjelmaa, kuten pallotutkaa tai toimimista Kärkikamuna!



## YHTEISTYÖKUMPPANIT

Yhteistyökumppanit ovat tärkeässä osassa turnausten toteutusta kuin kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Yhteistyökumppaneita voi olla sponsoreina, mahdollistamassa turnausta, saaden näkyvyyttä. Yhteistyökumppaneita voidaan hyödyntää myös palveluiden toteutuksessa, kuten kahvioissa ja jätehuollossa.



## KESTÄVIÄ RATKAISUJA

- Tuo vapaaehtoisille esille kestävään kehitykseen liittyvät tavoitteet
- Ota sidosryhmät mukaan jo suunnitteluvaiheessa. Talkoolaisilla kokemusta käytännön toteutuksista ja yhteistyökumppaneilla palveluratkaisuja.
- Nosta perehdytyksessä esin, millaisia toimia jokainen voi tehdä edistääkseen tapahtuman kestävyyttä
- Kerää vapaaehtoisten palaute ja anna heille mahdollisuus vaikuttaa



## TAPAHTUMAPAIKAT



## Nurmijärvi

### Liikunta-alueiden työnjohto

Kalle Koski - 040 317 4033  
kalle.koski@nurmijarvi.fi



## KESTÄVIÄ RATKAISUJA

- Suunnittele tapahtumapaikan esteettömyyttä - onko paikalle pääsy pyörätuolilla, ovatko alueen palveluiden opasteet selkeät?
- Tarjoa turvalliset pysäköinti- ja pyörille ja lastenrattaalle.
- Viesti kunnan liikuntatoimelle ja kenttäalueiden henkilökunnalle suunnitelmista ja tavoitteista hyvissä ajoin. Näin ratkaisuiden ja kehitysmuutosten tekeminen on mahdollista resurssien salliessa.
- Resurssit alueella jo olevat saniteettitilat ja jäteastiat. Tarvittaessa lisää kapasiteettia ja suunnittele puhdistus ja tyhjennys yhdessä alueesta vastaavien kanssa.
- Suunnittele kuljetukset (kioski, tavarantoimitukset) ja huoltoliikenne sujuvasti ja niin, ettei siitä aiheudu häiriötä kävijälle.

### KLAUKKALAN URHEILUALUE

Kisatie 9, 01800 Klaukkala

Puh. 040 317 4003  
liikuntapaikat.klaukkala@nurmijarvi.fi



### RAJAMÄEN URHEILUALUE

Kiljavantie 4, 05200 Rajamäki

Puh. 040 317 4007  
liikuntapaikat.rajamaki@nurmijarvi.fi





## KENTTÄALUEET



Kunnan liikuntapaikkojen vuorojen jako, niin vakiovuoro kuin tapahtumakäyttöön tapahtuu kunnan liikuntatoimen ja kunnan seurojen yhteisessä palaverissa joka järjestetään helmimaaliskuun aikana. Kokouksen jälkeen varaukset tehdään osoitteeseen olosuhteet@njs.fi. Seuran hallin varaukset tapahtuvat myös samasta osoitteesta.



### KENTTIEN MÄÄRÄ

<b>Klaukkala:</b>	Halli	2x 8v8 / 4x 5v5
	Tekonurmi	1x 11v11 / 2x 8v8 / 4x 5v5
<b>Rajamäki:</b>	Tekonurmi	1x 11v11 / 2x 8v8 / 4x 5v5
	Nurmi*	4x 8v8 / 6x 5v5 + 3x 5v5

\*: Rajamäen luonnonnurmen kohdalla lukemat ovat ohjeelliset ja suositellaan tapauskohtaista keskustelua



### KENTTIEN KUSTANNUKSET

<b>Klaukkala:</b>	Halli	Talvi: 100€/h	Kesä: 50€/h
	Tekonurmi	Kesäkausi- Talvikausi-	20€/h 87€/h*
<b>Rajamäki:</b>	Koko alue	Tunti: 40€	Päivä: 220€

\*: Talvikauden hinta on viikoilla 44-16 ja ajankohtana viikonloppu 9:00-21:00



### KESTÄVIÄ RATKAISUJA

- Rajoita/ohjaa katsojen liikkumista luonnonurmilla, nurmen kulumisen vähentämiseksi.
- Alueelle tehtävät opasteet uusiokäyttöön. Toteuta opasteita ja mainoksia, jotka viestivät informaatiota, mutta eivät ole tapahtumakohtaisia. Vältä vuosilukuja. Huomio materiaalivalinta.



## PELITOIMINNAN SUUNNITTELU



### SÄÄNNÖT

Selkeät säännöt, määriteltynä hyvissä ajoin turnausprosessin alussa helpottaa turnauksen sujumista. Turnaussääntöjä on erilaisia. Seuran omista Minareissa on noudatettu Palloliton Kaikki Pelaa-sääntöjä. Suuremmissa turnauksissa voi myös olla käytössään räätälöidyt säännöt, joista hyvänä esimerkkinä toimii muun muassa Helsinki Cup.



### OTTELUOHJELMAT

Otteluohjelmien luontiin on olemassa erilaisia pohjia ja ohjelmia. Tärkeää otteluohjelmia luodessa on miettiä ensin turnauksen kesto, sitten päivän pituutta ja otteluiden välistä aikaa. Otteluohjelmalla rytmität palveluiden käyttöä ja tapahtuma-alueen ihmisten määrää.



### PELINOHJAAJAT

Pelinohjaajien hankkiminen tapahtuu usein seuran omasta pelinohjaaja verkostosta. Pelinohjaajille tarjolla olevat pelit merkitään Pelinohjaajat-Jopox ryhmään, josta halukkaat ilmoittautuvat tapahtumiin. Ilmoittautuneiden pelinohjaajien työllistät eli otteluasettelun tekee talkoista vastaavan ikäluokan Joukkueenjohtaja.



Pelinohjaajien palkkio on otteluissa 7€/ottelu tai 15€/tunti.



### KESTÄVIÄ RATKAISUJA

- Otteluohjelmien teossa suunnittele yksittäisen joukkueen rytmii niin, että tämän ei tarvitsisi liikkua otteluiden välissä pois ja takaisin alueelta.
- Palkinnot ja palkitseminen. Arvioi materiaalien jaon määrää, entä voisiko palkinnot olla jollain tavalla uusiokäytössä?
- Pelinohjaajat ovat nuoria, joskus työuraansa aloittavia. Näytä vastuullisen työnantajan esimerkkiä - opasta, kannusta ja kerää palautetta.





## JÄTEHUOLTO

Jätehuolto on yleisötapahtumissa tärkeä velvollisuus ja iso osa tapahtuman viihtyvyyttä. Tapahtumia velvoittaa niin jätelaki, kuin alueelliset jätehuoltomääräykset. Nurmijärven alueella jätehuoltomääräyksistä vastaa jätelaetakunta Kolmenkierto. Tapahtumajärjestäjän tulee tehdä jätehuoltosuunnitelma, mikäli tapahtuman sivutuotteena tulee paljon roskaa tai jätettä, tapahtuman lupaehdoissa sitä edellytetään tai viranomaisen sitä erikseen pyytää.

Jätehuoltomääräysten velvoittamana seuraavat jätelajit tulee lajitella ja kerätä erikseen muusta yhdyskuntajätteestä:

Jätelaji	Erilliskerättävä, jos tilaisuudessa kertyy
Biojäte	Vähintään 50kg
Kartonki- ja pahvipakkausjäte	Vähintään 20kg
Muovipakkausjäte	Vähintään 20kg
Lasipakkausjäte	Vähintään 50kg
Metalli	Vähintään 50kg
Puu-jäte	Vähintään 50kg

kolmen  
KIERTO



### KESTÄVIÄ RATKAISUJA

- Syntymätön jäte on helpoin jäte. Minimoi syntyvän jätteen määrää.
- Arvioi jätemäärät, jotta jäteastiat ja niiden kapasiteetti on riittävä. Näin helpotat jätteiden säilyntää, vähennät tyhjennyksiä ja pidät ympäristön siistimpänä.
- Opasta kävijää ennakoon tapahtuman jäteratkaisuihin. Viesti kierrätyksen vinkejä osana mainontaa.
- Aikatauluta jätehuollon logistiikka niin, että se on sujuvaa ja ei häiritse tapahtuman muuta kulkua
- Hyödynnä yhteistyökumppaneita ja alan ammatillaisia toteutuksissa.



## KIOSKITOIMINTA

Turnausten kioskitoiminta on tapa tarjota lisäpalvelua ja hankkia lisätuottoja turnaustoiminnasta. Niin Klaukkalassa ja Rajamäellä on erilliset kioskitoimintaa mahdollistavat tilat, joiden varaamisesta vastaa seuran seurakoordinaattori.

### KIOSKITOIMINNAN SUUNNITTELU

- Ilmoitus kioskitoiminnasta
  - Mitä myydään
  - Mistä hankitaan
- Miten valmistetaan tai pakataan
  - Kuinka säilötään
- Kuinka paljon myydään
  - Miten hinnoitellaan
  - Mitä tehdään hävikille



### YHTEISTYÖKUMPPANIT OSANA HANKINTOJA

Turnausten kioskitoimintaan kannattaa koittaa yhdistää paikallisia toimijoita yhteistyökumppaneiksi. Seuralla on ollut sopimuksia, niin Pirjon Pakarin ja K-Citymarket Klaukkalan kanssa. Turnausten kioskeihin voi myös miettiä alueen muiden toimijoiden tarjontaa.



### KESTÄVIÄ RATKAISUJA

- Vältä muovisia kertakäyttöastioita ja aterimia
- Mieti tuotteiden pakkauksia. Voitko vähentää pakkausten määrää? Ovatko kaikki tuotteet yksittäin pakattuja? Huomioi kuitenkin pakkauksen perimmäinen tarkoitus eli pitää elintarvike käyttökelpoisena mahdollisimman hyvin.
- Arvioi myynti ja menekki, vältä hävikki!
- Suosi paikallisia toimijoita hankinnoissa. Tue paikallista ja käytä mahdollisimman vähän resursseja kuljetuksiin
- Huolehdi kierrätettävien pakkausten ja pullojen keräämisestä. Onko pulloille tehtävissä panttijärjestelmää?

### Ruokasuunnittelu

- Suosi ekologisia ruokavaihtoja eli lisää kasvispohjaisten vaihtoehtojen määrää
- Terveellistä. Tarjoa urheilijalle sopivaa ja terveyttä edistävää ruokaa